

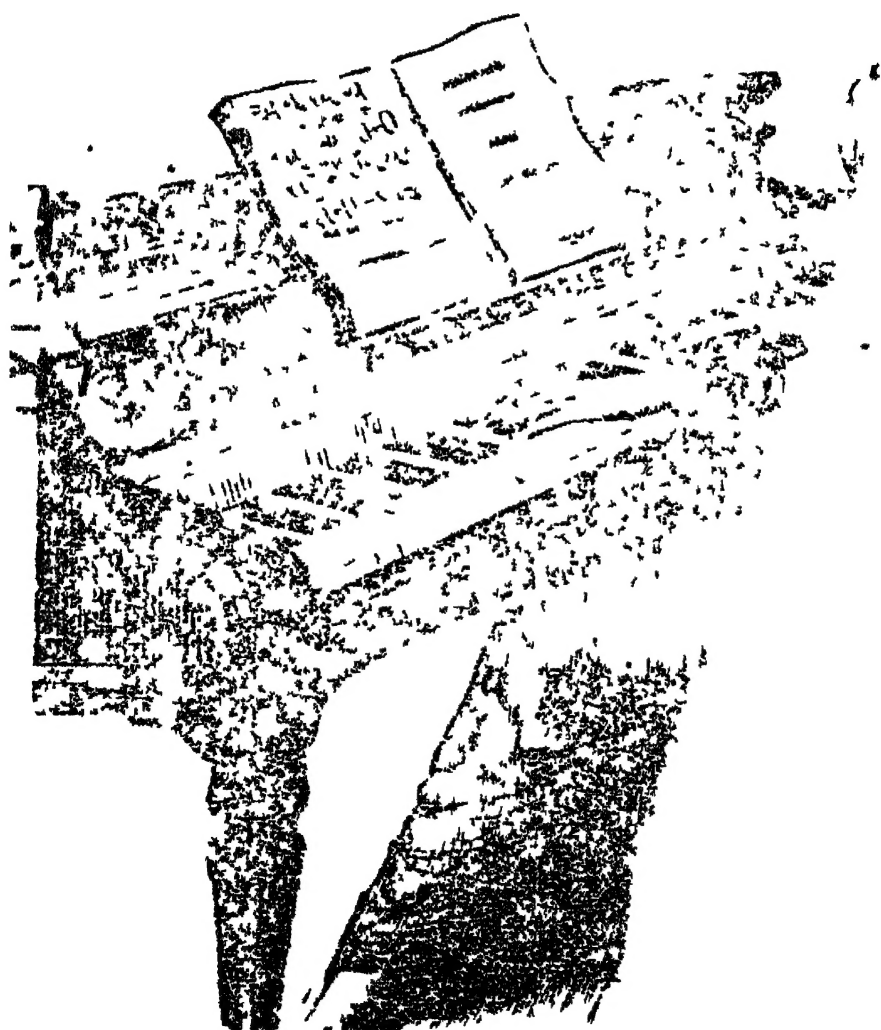
સુધારા વધારા સાથે આવૃત્તિ

એમ. એચ. મેટ્ટેરચલીની

હાર મો નિયમ

ચા.વી-બુક

ભાગ ૧ લો.

પ્રતાપનાર એમ. એચ. મેટ્ટે

કિંમત

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ગુજરાતી કોપીરાઈટ-સંગ્રહ

૨૦૧૭
૩: ૨૯૪: ૩૮૫

વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

કોપીરાઈટ વિભાગ ।

વર્ગીક

નિવિદ્યમ ચાતીબુક-૧

૨૬૪: ૩૮૫

એમ. એચ. મેહરઅલીનાવાજીનું પુસ્તકોના અભિપ્રાય.

Your key-books would no doubt deserve 1st class Medal or Certificate. Gurbaksh Singh—Amritsar.

ભિરિયા, મી. ઇન્દરનાથ—અમ નવા શિખનાર હું તેણી આપકે હારમોનિયમ આવી-બુકકા દેખકે રાગ બજતે હું તો યુધ્ધ રાગ બજતે હું.

દખણ હેદરાબાદ, મી. યેરામજી શાવકરા—તમારી હારમોનિયમ વગેરે નોટસની આવી-બુકની બબબ તારીફ થાય છે.

અમૃતસર, કોટેકર—હારમોનિયમ આવી-બુકને બહોત ફાયદા ઉઠાયા બહુક આપકા સુકરીયા અઢા કરતા હું.

R. M. R. હરીપુરના સ્ટેશન માસ્ટર કાશીનાથ—આપની ક્રાનસ-રટીનાની ચોપડીમાં જે ગાયનો દીધાં છે તે વગર ઉસ્તાદે આવડે છે.

શેઠ દા. અ. હોટલ-કીપર—તમારા વાજીનું દરેક ચોપડી એવાં તો સરસ ગીતોથી ભરેલી છે, કે એક આળસુ છોકરાને પણ શિખવાનો શોખ થાય.

પુના, જે. આર. રાજન—એ એક વગર શીખેલાને એક ટુશીઆર ઉસ્તાદની ગરજ સારે છે.

તુલનાપુરથી મહમદ આઝાર—તમારી ક્રાનસરટીના આવી-બુકના ભાગ ૧ થી ૬ મંગાવીને હું તેપરથી સરને ગાયન વગાડવાને ઘણી સંદેશી શીખી શક્યો છું.

બાંટવા. સયદ મુલામદુસેન યુસુફમીઆ—આપની એકારટીયન આવી-બુકમાં સમજ અને શીખવાની રીત બહુ સરસ છે ને તેમાંથી હું વગાડવાને શીખેલા છું.

ગોંડલથી, મી. સી. રામજી મુન્નજી—તમારી આવી-બુક આવવાથી ફિદા શિખવાને બહુ સવલ પડી છે.

મદ્રાસથી, પ્રીન્સ આફ વેલ્સ હેરી કું. વાળા દા. એ. બંબાતા—તમારી એકારટીયન આવી-બુકના ભાગ ૬ મંગાવ્યા હતા તેપરથી હું ગાયન વગર ઉસ્તાદે શીખ્યો છું.

ગણદેવીથી, શેઠ અમુલકરાય હરરાય—આપની વાજીનું વગાડતાં શિખવાની ચોપડીઆ ફેટલીક હમારી પાસે છે, તે ઉપરથી વાજીનું વગાડતાં હમે બરોબર શીખી શક્યા છીએ.

Rangoon, Amir Hussain—I was quite unacquainted with Harmono and other Musical instruments and also with singing, but by the help of your Harmonium chavi-book I am able now to play Harmono freely and without any mistake.

એ ઉપરાંત સંખ્યાબંધ સરટિફિકેટ મેલેલી છે.

આસમાએ વાસમાયો.

સાવધાન! સાવધાન!!

એમ. એચ. મેહેરઅલીના વાજાંત્ર પુસ્તકોની

૩૦૦૦૦ ત્રીસ હજાર

નકલો ખપી ગઈ છે અને તેની ચાર ચાર આવૃત્તિઓ ફરી ફરીને છપાવવી પડી છે એજ એની સહુથી સરસાઈ ખતાવવાને પુરતું છે માટે—

હારમોનિયમ ચાવી બુક

ખરીદવા જતાં બીજો કોઈ કચરો પુજો પોથો પુસ્તક તમોને માથે મારવામાં ન આવે તેથી સાવચેત રહેજો અને દરેક પુસ્તક ઉપર એમ. એચ. મેહેરઅલી નામ તપાસીને લેજો.

નવશારા શ્રીરોજ—મીત્ર ઇસરદાસ મંગારામ વત્સલ—તમારી હારમોનીયમ ચાવી-બુકપરથી શુધ્ધ રાગ વગાડી શકાએ છીએ.

કલકત્તા—તુલસીદાસ અવરાજ—તમારી હારમોનીયમ ચાવી બુક વાંચીને બાજુનું મન રાજ થયું છે.

વરધા—શેઠ નુરમામદ ઇસમાલ—આપની હારમોનીયમ ચાવી બુકથી હારમોનીયમ વગર ઉસ્તાદે વગાડવાને શીખ્યો છું.

 એ ઉપરાંત સંખ્યાબંધ સરદારશિક્ષકો મળેલી છે.

એમ. એચ. મેહેરઅલીની હારમોનિયમ ચાવી-બુક

ભાગ ૧ લો—આવૃત્તિ બીજી

અનુક્રમણિકા.

વિષય.

પાનું.

હારમોનિયમના પીકચરો	૨
પ્રસ્તાવના (આવૃત્તિ પેહેલી)...	૩
સૂચના (આવૃત્તિ બીજી)	૪
પિઆના ધાટનો ઑરગન હારમોનિયમ-પીકચર...	૫
હિંદુસ્તાની રાગની ટુંક સમજ	૬
વાજ્રનો શહેનશાહ-સતાર-પીકચર	૭
હારમોનિયમ	૮
હારમોનિયમની સ્ટોપની ચાવી અને તેની સમજ	૯
પેહેલી જાતના કીબોર્ડનો નકશો અને તેની સમજ	૧૦
બીજી જાતના કીબોર્ડનો નકશો અને તેની સમજ	૧૧
હારમોનિયમનો કીબોર્ડ અને તેના સુરની સમજણ	૧૨
નોટની ગોઠવણ	૧૪
ગાયન વગાડવાને ઝડપથી સીખવાની રીત	૧૫
હારમોનિયમ વગાડવા કેમ બેસવું અને ચલાવવું	૧૬
પાઠ ૧ લો—સાદી 'સારીગમ' ની નોટ	૧૬
પાઠ ૨ જો—સાદી બેવડી 'સારીગમ' ની નોટ	૧૭
પાઠ ૩ જો—ત્રસુરી 'સારીગમ' ની નોટ	૧૭
પાઠ ૩ જો A—ચોસુરી 'સારીગમ' ની નોટ	૧૮
પાઠ ૪ થો—'સારીગમ' ની દરતિ નોટ	૧૮
ગાયન અને તેની નોટ	૧૯ થી ૪૮
એમ. એચ. મેહેરઅલીના પુસ્તકોનું લીસ્ટ	૪૯

મુધારા વધારા સાથે—આવૃત્તિ બીજી.

એમ. એચ. મેહેરઅલીની

હાર મો નિયમ

ચાવી-બુક

ભાગ ૧ લો.

ખસુસ કરીને શિખનારાઓ વગર ઉસ્તાદે શિખી શકે તેવી
હરેક સમજણ સાથે તરેહવાર હિંદુસ્તાની તથા
ઈંગ્રેજી તર્જના ગાયનની સહુથી સહેલી
નોટ તેના ખરા સુરે આપેલી છે.

૨ ચ ના ૨

એમ. એચ. મેહેરઅલી

ફિઝિક, એકોર્ડિયન, કનસર્ટિના અને હારમોનિયમ ચાવી બુક
તથા (ઉરદુ) ઉસ્તાદે કનસર્ટિના અને વેપારતી કુંચી,
હુંડીગણીત, કલજુગના કૌતક, અરેબિયન નાઇટ્સ,
જંગમારી ભાષા, યુનાની ટેબલ હકીમ,
સન્યસના ચમત્કાર વગેરે
પુસ્તકો બનાવનાર.

પ્રગટ કરનાર

અલાદીન એમ. એચ. મેહેરઅલી.

હેકાલું-કુંગરી બગ્ગર પાસે—મુંબઈ.

સરકારી રીતે સર્વે હક પ્રગટ કર્તાએ સ્વાધીન રાખ્યા છે.

Registered under Act 25 of 1867.

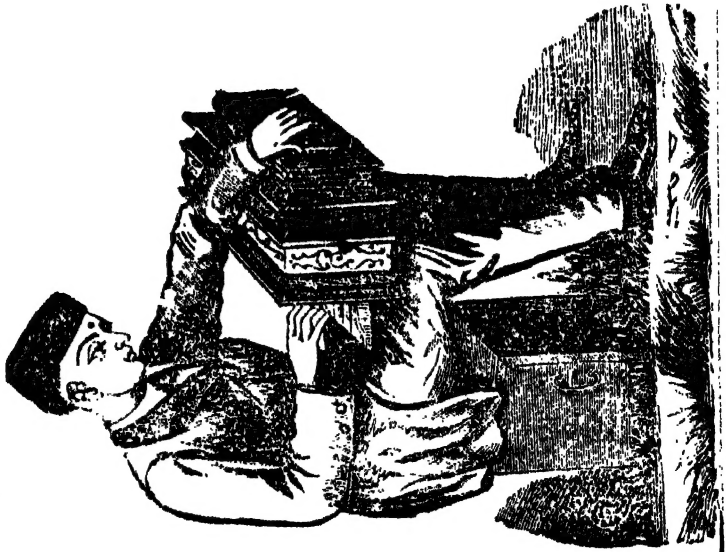
મુંબઈ—ધી ફાઈ પ્રીટીંગ પ્રેસ.

૪૦ સન ૧૯૦૮ બતેવારી.

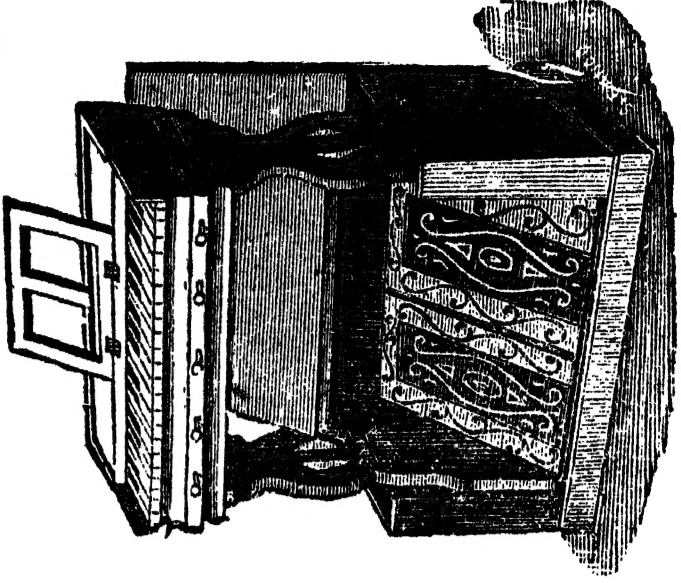
કિંમત ૧૦ આના.

હારમોનિયમના પિકચરો.

હાથેના હારમોનીયમ વગાડે છે.

ફોલડિંગ હારમોનિયમ.

૨૦૧૭

પ્રસ્તાવના.

(આવૃત્તિ પેહેલીની)

જાતી અનુભવ અને મહેનતે સહેલુથી કીધેલા કામમાં પ્રતેહની આશા રહેછે, અને તે પ્રમાણે આલીને મં પ્રથમ કનસરદિના એકોરડિયન અને ફિઝલ નામના વાજીન વગાડવાના પુસ્તકો છપાવેલ હોવાથી તેનો સારો ખપ ચાલ્યો અને તેના અનેક ભાગો એક પછી એક બહાર પાડવાની મને પ્રતેહ મળીછે; જે હાલ સર્વે ઠેકાણે એ વાજીનના સત્તા વાર પુસ્તકો તરિકે ચાલેછે. પણ હાલ વળી થોડાંક વર્ષના અરસાથી હાર મોનિયમ વગાડવાનું શોખ પ્રજ્ઞમાં વધતું ચાલ્યું છે અને રસ્તે જતાં ઘણાં ઘરોમાંથી તેની મધુર સુરાવટો સાંભળવામાં આવેછે. એવે સમયે હું મારાં ઘણા મિત્રોની સૂચનાને અનુસરી શોખીલી આવમની સેવામાં આ મારો હારમોનિયમ ચાવી-ખુકનું પુસ્તક મુકવાની છુટ લઈ છું.

અત્યાર સુધીમાં હારમોનિયમ વગાડવાના ઘણાં પુસ્તક જુદા જુદા કર્તાવિયાથી બહાર પડેલા છે પણ તેમાં ઘણાખરા તો એવા છે કે જેથી સંગીતનો થોડાં જ્ઞાનવાળો પણ સમજણ મેળવી ગાયન વગાડી શકે નહીં અને થોડાંક એવાં છે કે જેમાં અલખતાં વધુ સમજણ આપેલી છે ખરી, તો પણ પૂર્ણ ખુલાસા ભરેલી સમજણ તથા એવી સરલ રીતની નોટ આપેલી નથી કે જેથી શરૂઆતનો નવો શિખનાર ગુચવણ વગર જ્ઞાન મેળવીને ગાયન સહેલાઈથી વગાડવાને શિખી શકવાને સામર્થ્યવાન થાય. પણ આ કુચીમાં હારમોનિયમના અનેક પિકચર, તેનો સર્વે ખુલાસો હારમોનિયમની ચાવીના બોર્ડના પિકચર સાથે સારંગમનો ખુલાસો, વગાડવાની તથા સુરની ઘણી સમજણ, વિગેરે વિગેરે, બાબતો તથા યુરોપીયન મ્યુઝીક નોટસ જેમ આર્સમાં આપવામાં આવે છે, તે પ્રમાણે નહાને નહાને કટકે સરલ રીતની નોટ, સરખી રીતે ગાયનની નીચે આપેલી છે કે જેથી નવો શિખનાર પણ થોડી મહેનત લીધાથી ગાયન વગાડવાને શિખી શકશે.

કેટલાક સાહેબો સાધારણ રીતે એવું માને છે કે વગર શિક્ષકે માત્ર ચોપડીથી હારમોનિયમપર ગાયન વગાડવાને શિખી શકાય નહીં. તે માટે માફ એટલું કહેવું છે કે એ પુસ્તક લઈ પોતાની પાસે રાખવાથી શિખાઈ જવાશે, તેમ નથી; અથવા એ પુસ્તકમાં આપેલા વિષયો બરોબર સમજ્યા વગર, અને શિખવાની રીત પ્રમાણે ન ચાલતાં ગમે ત્યાંથી એકાદ ભલતું ગાયન શિખવાની ઉપર ટપકે જરા કોશિષ કાઢી કે શિખી જવાય છે, તેમ પણ નથી. પણ નવા શિખનારે પ્રથમ તો એ પુસ્તકના સર્વે વિષયો એક પછી એક બરોબર ધ્યાનથી સમજી લવા જોઈએ અને તેમાં બતાવેલું છે

તે પ્રમાણે વર્તવું જોઈએ અને એમાં આપેલી શિખવાની રીત પ્રમાણે પહેલા ગાયનથી વગાડવાને ફરી ફરીને કોશેષ કરી અરોઅર શિખવું અને એ પ્રમાણે અનુક્રમે આગળ વધવું જોઈએ. એ રીતે અક્ષયતાં શિખી શકાશે; તો પણ તેથી મારો એવો આગ્રહ કે અહંકાર નથી કે બિલકુલ અંજલિયો માણસ માત્ર મારા પુસ્તકથી એક ચપ્પરાક ઊસ્તાદ બની જશે પણ એટલું તો ખાતરીથી કહું છું કે નવો શિખનાર એથી વગર શિક્ષકે ઘણું અજવાળું મેળવી, ઘણા ગાયનો વગાડતાં શિખી ખામુખા પોતાનો સાધારણ શોખ પુરો કરી શકશે.

આ પુસ્તકમાં ઘણાખરાં ગાયન તદ્દન હિંદુસ્તાની જાણીતા રાગનાજ સમાવેલા છે કે જેથી ખામુખા નવા શિખનારાઓ આસાનીથી શિખી શકે; બાકી થોડાંક ગાયન પ્રસિદ્ધ નાટકના પણ લીધેલા છે. દરેક ગાયનનો એક એક પૂરેપૂરો અંત્રો નોટને મથાળે તેમજ નોટની સાથે આપેલો છે કે જે પરથી તેના બાકીના સર્વે અંત્રો તથા તે રાગના બીજા ગાયન પણ વાગી શકશે, પણ એમાં આખે આખાં ગાયન ચીતર્યાં નથી, કારણ કે ગાયનનાં એવાં પુસ્તકોતો નહીં કિંમતે હાલ મળી શકે છે. માટે તે આપીને એક મહોટું ગ્રંથ દેખાડવાની મેં તજનીજ કીધી નથી.

આ પ્રસ્તાવના સમાપ્ત કરતાં માફ એટલું કહેવું છે કે અત્યાર મુખીમાં હારમોનિયમ વગાડવાના ઘણાં પુસ્તકો જે બહાર પડેલાછે તે કરતાં મેં આ પુસ્તકને ઘણી મહેનતે ખામુખા નવા શિખનારને માટે ઘણા ખુલાસાવાળો, સરસ નોટવાળો, અને ઘણા પ્રકારે અનુકુળ કીધું છે તે વીશેની જેણે ખાતરી કરવી હોય તેણે ભલે બીજા કોઈપણ પુસ્તકથી સરખાવી જોઈ લેવું. પણ એથી હું દેશી સંગીત શાસ્ત્રના ઊસ્તાદ અથવા એક મહોટા ગ્રંથકર્તામાં ખપવાને માંગતો નથી પણ મારી આ નાકસ અકલની મહેનતનો પરીણામ પ્રજ્ઞની સેવામાં મુકું છું.

છેલ્લે હું એવી આશા રાખું છું કે હું પ્રવિણ તેમ કસાયેલો વિદ્વાન નથી માટે ગુણી ગ્રાહકોને ગ્રંથમાં કાંઈ ન્યુનતા કે ખામી માલમ પડે તો તેઓ દરગુજરની નજરે જોઈ સાર ગ્રહણ કરશે અને જેવી ઉલટથી મારા કનસર્ટીના, અકૌરડિયન અને ફિડલના પુસ્તકોને પ્રજ્ઞથી ઉત્તેજન મળ્યું છે તેવુંજ ઉત્તેજન મારા આખે પ્રયત્નને પણ મળશે.

ઇ. સ. ૧૮૯૪.

લા. મહમદહુસેન મેહરઅલી

રચનાર.

“ TRUTH WILL HAVE ITS WAY. ”

આવૃત્તિ ખીજી.

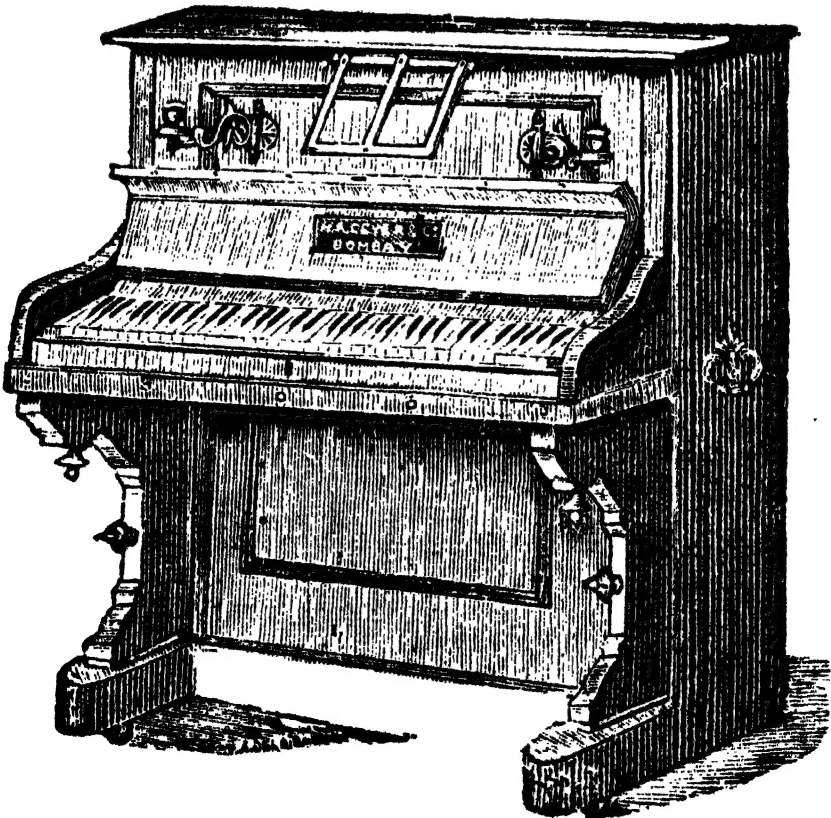
સૂચના.

હાર્મોનિયમ ચાવી-થુક લાગ ૧ લાની પ્રથમ આવૃત્તિ મારા મરહુમ પ્રિય પૂજ્ય પિતાજીએ રચી પ્રગટ કરેલી લાંબો વખત થયો ખપી ગએલી હોવાથી હાલમાં તેની ખીજી આવૃત્તી ગુણી ગ્રાહકોની સેવામાં મુકતાં આશા રાખું છું કે વાજાંત્રના શોખીન સાહેબો તરફથી મને આગળ મુજબ પુરતો આશ્રય મલશે.

આ ખીજી આવૃત્તિમાં અસલ રચનાને વક્તગી રહી વખતને અનુસરતા સુધારા વધારા દાખલ કર્યા છે; છતાં પણ ગુણી ગ્રાહકો નવા શિખનારને ઉપયોગી થઈ પડે એવો વધુ ખરો અને સંગીન સુધારો વધારો કરવાની સૂચના કરશે તો હવે પછી ની આવૃત્તિમાં તેવો સુધારો વધારો કરવાને સેવક ઝર કે જોહમતથી પછાત રહેશે નહીં.

કુંગરી ખજાર સ્ટ્રીટ, | લાં. અલાદીન એમ. એચ. મેહેરઅલી,
મુંબઈ.
ઇ. સ. ૧૯૦૮ જાનેવારી.) પ્રગટ કરનાર.

પિઆનો ઘાટનો ઔરગન હાર્મોનિયમ.

હિંદુસ્તાની રાગની ટુંક સમજ.

હિંદુસ્તાની રાગની સમજ જો આપે છુકમાં ન હોય તો ન આવે તેમ કાંઈ નથી, પણ એની સમજણથી વાજાંત્ર વગાડનારાને કેટલુંક અજવાળું પડે છે. વાજાંત્ર વગાડવાનું મૂળ રાગવિદ્યા છે, માટે અત્રે તેનો સૈજ સાર આપેલો વ્યર્થ જશે નહીં.

હિંદુસ્તાની રાગના મુખ્ય ૨૧ સુર છે અને તે મુખ્ય ત્રણ ભાગોમાં વહેંચાઈ ગયેલા છે—યાને દર ભાગ સાત સ્વરનો છે. તે ભાગને સ્વરગ્રામ [યાને સ્વરનો માળો] કહે છે. એક ત્રણ માળાની ઈમારતની માફક ઉપલા સ્વરગ્રામો એક બીજાના પર ચડતા છે. પહેલા ગ્રામને [માળાને] ખરજગ્રામ બીજાને મધ્યમ યા પંચમગ્રામ અને ત્રીજાને ટીપ યા ગાંધારગ્રામ કહે છે. દરેક ગ્રામના સાત સ્વર તે જાણે સાત સાત પગથીની સીડીઓ [દાદર] છે, તેને સપ્તક કહે છે. તેના સાત સુરનાં નામ ધનુષ અથવા વરસાદની કમાનના સાત રંગ ઉપરથી હિંદુ લોકોએ આપેલાં જણાય છે જે નીચેનાં નામથી ઓળખાય છે.

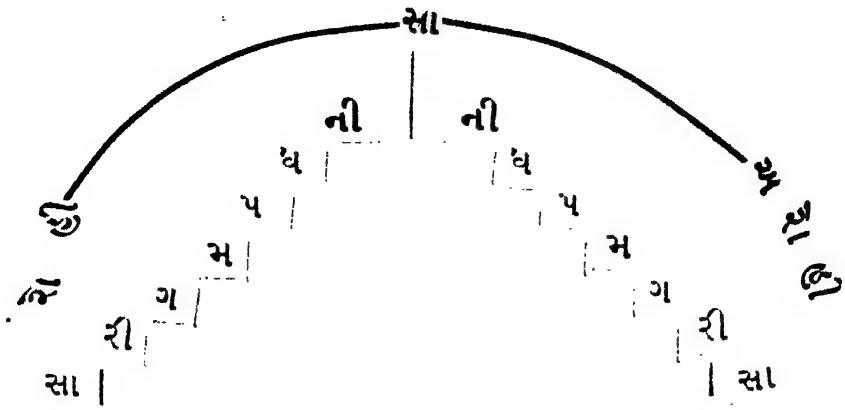
પડજ રીષભ ગાંધાર મધ્યમ પંચમ ધૈવત નીષાદ.

૧   ૨   ૩   ૪   ૫   ૬   ૭

રાગ જાણનારાઓ ઉપલા સપ્તસુરોને તેના પહેલા એક એક અક્ષરથી નીચે પ્રમાણે ઓળખે છે—

સા   રી   ગ   મ   પ   ધ   ની

હવે એ સાત સુરને વધારે સમજણુ સાર નીચે આપેલા સપ્તકમાં ગોઠવી બતાવ્યા છે. પહેલાં નીચેની પગથી પર સા છે તેનો અવાજ નંડા [મોરના જેવો] છે અને પછી જેમ જેમ પગથી ચડે છે તેમ તેમ અવાજ પણ ચડે છે, યાને તેમ તેમ પાતળો અવાજ આવે છે. નીચેના સપ્તકમાં એક ગમથી સ્વર ચડે છે તેને રોહી કહે છે અને બીજી ગમથી ઉતરે છે તેને અરોહી કહે છે.

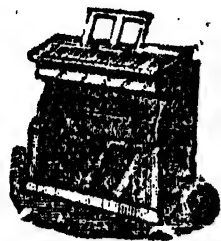

એ પ્રમાણે ત્રણ ગ્રામના સ્વરોમાંથી હિંદુસ્તાની રાગના ૬ રાગ અને તેની ૩૦ રાગણીઓ થયેલી છે અને તેમાંથી તેના પુત્ર વિગેરે થઈને અનેક તન્નેહની રાહ થઈ છે, તેને ભારજા કહે છે જેનો સુમાર કરવો મુશ્કેલ છે.

હારમોનિયમ.

હારમોનિયમ એક સંપૂર્ણ અને મધુર સ્વરનો યુરોપિયન વાજીંત્ર છે અને આરગન અથવા પિઆનોની માફક ટેબલ અથવા પેડીમાં કસોવાળું હોવાથી કેટલાક દેશી વાજીંત્રો કરતાં, વગાડવા શિખવું સહેલું છે. ઘણા અવાજોને સાહિત્ય થવાને તે ઘણી શક્તિના જિંઝાનીઆ જેવા જોઈએ તેવા સ્વર કહાડી શકે છે. એમાંથી

સ્વરો નિકળવાનો નિયમ કનસર્ટિના અથવા એકારડિયનને મળતો છે. દરજીના શિવવાના સાંચાને જેમ પગથી ચલાવવામાં આવે છે તેમ હારમોનિયમને પગે અથવા હાથે* ચલાવવાથી તેના ધમણમાં પવન ભરાય છે અને જે કલપર આંગળ રાખીએ તેમાંથી તે પવન નિકળતો થવાથી રાગ પેદા થાય છે.

હારમોનિયમ ઘણી જાતના આવે છે. ત્રણ, સાડા ત્રણ, ચાર અથવા પાંચ સપ્તક સુધીના ફેલ્ડીંગ એટલે કે પેડીના આકારમાં ઘડી વાળી શકાય તેવા, સદા ઉભા રાખી શકાય તેવા તથા હાથથીજ ચલાવી શકાય તેવા પણ આવે છે. ગાનાર તથા વગાડનારને ત્રણથી વધુ સપ્તકની જરૂર પડતી નથી અને હાલ દેશી ગાયન માટે ઘણું કરીને ત્રણ સપ્તકની જનાવટના આવે છે. આ પુસ્તકમાં આકૃતિઓ ત્રણ સપ્તકવાળા હારમોનિયમની આપેલી છે જે પરથી એ વાજીંત્રની પુરી ઓળખ થઈ શકે છે.

વળી હારમોનિયમ બે જાતના કીબોર્ડના આવે છે.

પેહેલી જાત—જેમાં સાંચે થઈ જોતાં આપણા ડાબા હાથ તરફ પેહેલો કાલી બે કસોનો જથ્થો આવે છે.

બીજી જાત—જેમાં સાંચે થઈ જોતાં આપણા ડાબા હાથ તરફ પેહેલો કાલી ત્રણ કસોનો જથ્થો આવે છે.

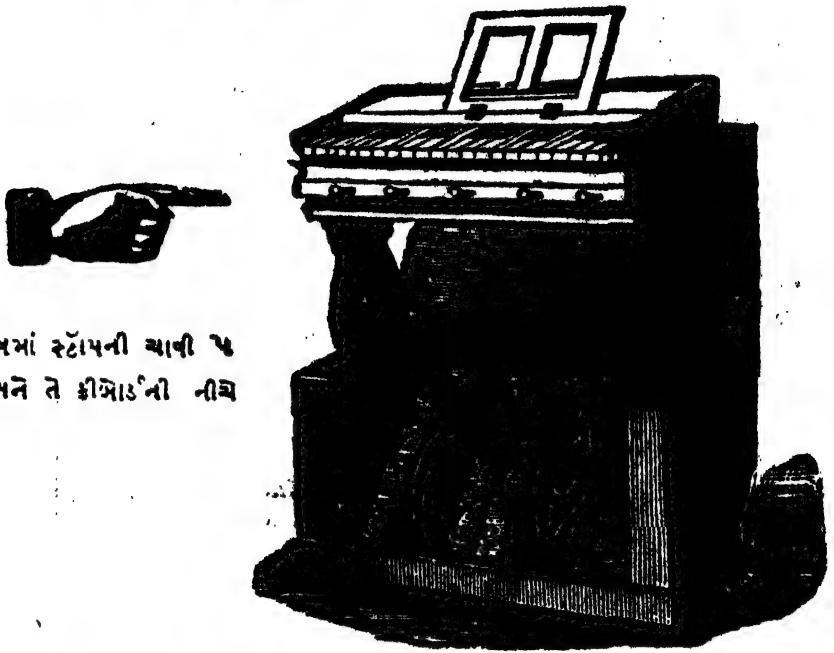
જુઓ આકૃતિ પાને ૧૦ અને ૧૧ મે.

 (ગમે તે રીતનો હારમોનિયમ હશે તોપણ આજેજ પુસ્તકથી વગાડવા શિખી શકાશે, જેની સમજણ આગળ વધતાં આપેલી છે.)

* હારમોનિયમ પગે ચલાવવાના તથા હાથે ચલાવવાના પણ આવે છે.

હારમોનિયમની સ્ટોપની ચાવી અને તેના સમજ. A

હારમોનિયમ ખીમા ક્રીમોલા-ધાડા કે મડગડીયા-તીક્ષણ કે મીઠાસવાલા વગેરે જુદી જુદી પ્રકારના અવાજમાં વગાડવા માટે તેના કીબોર્ડની નીચે અથવા ઉપર સ્ટોપની ચાવીઓ હોય છે.* જેને ખેંચેલી અથવા બંધ કીબોર્ડની સુરના અવાજમાં ઉપર મુજબનો જોડતો ફેરફાર થઈ શકે છે. એ સ્ટોપની ચાવીની સંખ્યા માટે ચોક્કસ બાંધેલો નીયમ છેજ નહીં પણ સાધારણ ત્રણ સંપતકની બનાવટના ફોર્મીંગ હારમોનિયમમાં એ સ્ટોપની ચાવી ૬ આવે છે પણ કોઈમાં બોણી કે વધુ પણ આવે છે.

(આ ચિત્રમાં સ્ટોપની ચાવી ૫ દર્શાવેલી છે અને તે કીબોર્ડની નીચે આવેલી છે.)

એ સ્ટોપની ચાવીના મથાલાપર અંગ્રેજીમાં જુદી જુદી જાતના અવાજ ના નામ લખેલા આવે છે. હારમોનિયમ વગાડતાં જેસતાં એ સ્ટોપની ચાવી એક અથવા વધુ ખેંચેલી રાખવાથી તે ઉપર લખેલા નામ મુજબનો અવાજ નીકળશે. જો એકજ ચાવી ખેંચી રાખેલી હશે તો તેપર લખેલા અવાજના નામનો સાદો અવાજ નીકળશે; અને જો એ અથવા વધુ ચાવી એકી વખતે સાથે ખેંચી રાખેલી હશે તો તે ખેંચેલી ચાવીઓપર લખેલા અવાજના નામોનો મીઠા અથવા અવાજ નીકળશે.

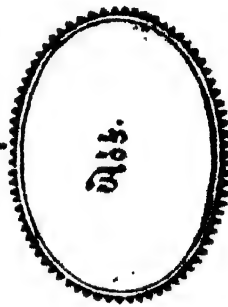
A * સાધારણ ફોર્મીંગ હારમોનિયમમાં એ ચાવી આવે છે પણ ફટલાક સદા ઉભા રાખી રાક્ષય તેવા હારમોનિયમમાં એ ચાવીઓ આવતી નથી. માટે એ ચાવી હોય કે ન હોય તેમાં હારમોનિયમના કીબોર્ડ કે તેના સુરમાં કોઈ પણ ફરક પડતો નથી કારણ કે કીબોર્ડ કે સુરને એ ચાવી સાથે કરોડ સંબંધ નથી. માટે એ ચાવી કીબોર્ડ કે સુરને લગતા કે જરૂરી નથી એ સમજવું નહીં.

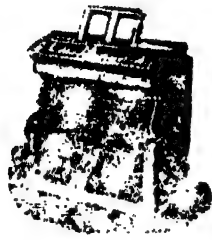
નં ૦ ૨ જો. બીજી ભાતના શ્રીખોડીનો નકશો અને તેની સમજ.

(૧૧)

ખરજનો અથવા ૧ લો સપ્તક.		સુરનો અથવા ૨ જો સપ્તક.		ટીપનો અથવા ૩ જો સપ્તક.	
રી	ગા	રી	ગા	રી	ગા
૧	૨	૧	૨	૧	૨
૩	૪	૩	૪	૩	૪
૫	૬	૫	૬	૫	૬
૭	૮	૭	૮	૭	૮
૯	૧૦	૯	૧૦	૯	૧૦
૧૧	૧૨	૧૧	૧૨	૧૧	૧૨
૧૩	૧૪	૧૩	૧૪	૧૩	૧૪
૧૫	૧૬	૧૫	૧૬	૧૫	૧૬
૧૭	૧૮	૧૭	૧૮	૧૭	૧૮
૧૯	૨૦	૧૯	૨૦	૧૯	૨૦
૨૧	૨૨	૨૧	૨૨	૨૧	૨૨
૨૩	૨૪	૨૩	૨૪	૨૩	૨૪
૨૫	૨૬	૨૫	૨૬	૨૫	૨૬
૨૭	૨૮	૨૭	૨૮	૨૭	૨૮
૨૯	૩૦	૨૯	૩૦	૨૯	૩૦
૩૧	૩૨	૩૧	૩૨	૩૧	૩૨
૩૩	૩૪	૩૩	૩૪	૩૩	૩૪
૩૫	૩૬	૩૫	૩૬	૩૫	૩૬
૩૭	૩૮	૩૭	૩૮	૩૭	૩૮
૩૯	૪૦	૩૯	૪૦	૩૯	૪૦
૪૧	૪૨	૪૧	૪૨	૪૧	૪૨
૪૩	૪૪	૪૩	૪૪	૪૩	૪૪
૪૫	૪૬	૪૫	૪૬	૪૫	૪૬
૪૭	૪૮	૪૭	૪૮	૪૭	૪૮
૪૯	૫૦	૪૯	૫૦	૪૯	૫૦
૫૧	૫૨	૫૧	૫૨	૫૧	૫૨
૫૩	૫૪	૫૩	૫૪	૫૩	૫૪
૫૫	૫૬	૫૫	૫૬	૫૫	૫૬
૫૭	૫૮	૫૭	૫૮	૫૭	૫૮
૫૯	૬૦	૫૯	૬૦	૫૯	૬૦
૬૧	૬૨	૬૧	૬૨	૬૧	૬૨
૬૩	૬૪	૬૩	૬૪	૬૩	૬૪
૬૫	૬૬	૬૫	૬૬	૬૫	૬૬
૬૭	૬૮	૬૭	૬૮	૬૭	૬૮
૬૯	૭૦	૬૯	૭૦	૬૯	૭૦
૭૧	૭૨	૭૧	૭૨	૭૧	૭૨
૭૩	૭૪	૭૩	૭૪	૭૩	૭૪
૭૫	૭૬	૭૫	૭૬	૭૫	૭૬
૭૭	૭૮	૭૭	૭૮	૭૭	૭૮
૭૯	૮૦	૭૯	૮૦	૭૯	૮૦
૮૧	૮૨	૮૧	૮૨	૮૧	૮૨
૮૩	૮૪	૮૩	૮૪	૮૩	૮૪
૮૫	૮૬	૮૫	૮૬	૮૫	૮૬
૮૭	૮૮	૮૭	૮૮	૮૭	૮૮
૮૯	૯૦	૮૯	૯૦	૮૯	૯૦
૯૧	૯૨	૯૧	૯૨	૯૧	૯૨
૯૩	૯૪	૯૩	૯૪	૯૩	૯૪
૯૫	૯૬	૯૫	૯૬	૯૫	૯૬
૯૭	૯૮	૯૭	૯૮	૯૭	૯૮
૯૯	૧૦૦	૯૯	૧૦૦	૯૯	૧૦૦

હારમોનિયમના કીબોર્ડ અને તેના સુરના સમજણ.

હારમોનિયમ વગાડનાં શિખનારે પ્રથમ જાણવું જોઈએ કે—

રાગના ત્રિવ (પકા) સુઃ સાત છે, જેની વચ્ચે વળી અડધા (કોમળ) સુર પાંચ આવેલા છે. એમ માત અને પાંચ મળીને બાર સુરના જથ્થાને સમજ કહે છે. ગનાર અથવા વગડનારને એવા ત્રણ સમજ ઉપોગમાં આવે છે. એ ત્રણ સમજમાંથી ૧ કાને ખરજ, ૨ જાને સુર અને ૩ જાને ટીપ કહે છે.

હારમોનિયમના ચાવી-બોર્ડ પર એ ત્રણ સમજ-દરેક કયાંથી શરૂ થઈને કયાં સુધી આવે છે તે તથા તેના સુન્ની વીગત નીચે આપી છે.

હારમોનિયમ બે જાતના કીબોર્ડના આવે છે તે આગળ સમજાવેલું છે નવા શિખનારની સર્વે ગુચવણ દુર કરવાને અને તેને સમજવું થાણું સહેલું થકે તે માટે પાંચ ૦૦ અને ૧૨ માંએ તે બેક જાતના કીબોર્ડની બે જુદી જુદી આકૃતિઓ આપેલી છે જે દરેકમાં ત્રણ સમજ દેખાડેલા છે અને તેની ચાવીઓ પર સુરના નામ અને નંબર પણ લખેલા છે.

નં ૦ ૧ લાની આકૃતિ-પેહેલી જાતના હારમોનિયમના કીબોર્ડની છે. જેમાં સાંમે થઈ જોતાં આપણા ડાબા હાથ તરફ પેહેલો કાળી બે કલોનો જથ્થો આવે છે. એવા કીબોર્ડમાં આકૃતિમાં બતાવ્યા પ્રમાણે, ડાબા હાથ તરફની પેહેલી ત્રણ સફેદ કલ મુકી દઈ, ચોથી સફેદ કલને પેહેલી કલ ગણવી અને તે સુર નંબર ૧ લા સા સમજવો અને એજ સુઃથી પેહેલો અથવા ખરજનો સપ્તક શરૂ થતા સમજવો.

નં ૦ ૨ જાની આકૃતિ-બીજી જાતના હારમોનિયમના કીબોર્ડની છે. જેમાં સાંમે થઈ જોતાં આપણા ડાબા હાથ તરફ પેહેલો કાળી ત્રણ કલોનો જથ્થો આવે છે. એવા કીબોર્ડમાં આકૃતિમાં બતાવ્યા પ્રમાણે ડાબા હાથ તરફની પેહેલી સફેદ કલને પેહેલી કલ ગણવી અને તે સુર નં ૦ ૧ લા સા સમજવો અને એજ સુરથી પેહેલો અથવા ખરજનો સપ્તક શરૂ થતો સમજવો.

એ પ્રમાણે પેહેલી જાતના હારમોનિયમમાં, પેહેલી સફેદ ત્રણ કલ મુશીને ચેથી સફેદ કલને પહેલી ગણવી અને પછી સુરનો હીસાગ આગળ બાંધવો. અને બીજી જાતના હારમોનિયમમાં પહેલી સફેદ કલનેજ પહેલી ગણવી અને પછી સુરનો હીસાગ આગળ બાંધવો.

એ પ્રમાણે * —

પેહેલી-સફેદ	કલ તે સુર ૧ લો અથવા સા તાવ સમજવો.
તેની પાસેની કાળી	કલ તે સુર ૨ા નો અથવા રી કામજ સમજવો.
બીજી-સફેદ	કલ તે સુર ૨ જે અથવા રી તીવ સમજવો
તેની પાસેની કાળી	કલ તે સુર ૨ા નો અથવા ગ કામજ સમજવો
ત્રીજી-સફેદ	કલ તે સુર ૩ જે અથવા ગ તીવ સમજવો.
તેની પાસેની કાળી	કલ તે સુર ૩ા નો અથવા મ કામજ સમજવો.
ચેથી-સફેદ	કલ તે સુર ૪ થો અથવા મ તીવ સમજવો.
પાંચમી-સફેદ	કલ તે સુર ૫ મો અથવા પ તીવ સમજવો.
તેની પાસેની કાળી	કલ તે સુર ૫ા નો અથવા ષ કામજ સમજવો.
છઠ્ઠી-સફેદ	કલ તે સુર ૬ હો અથવા ષ તીવ સમજવો.
તેની પછીની કાળી	કલ તે સુર ૬ા નો અથવા ની કામજ સમજવો
સાતમી-સફેદ	કલ તે સુર ૭ મા અથવા ની તીવ સમજવો

એ રીતે સાત સફેદ અને પાંચ કાળી મુશીને બાર કલોમાંથી નીકળતા અવાજ તે બાર સુર થયા; અને તે પેહેલો અથવા ખરજનો સપ્તક થયો. એજ રીતે એની બાજુમાં બીજો અથવા સુરનો સપ્તક આવેલો છે, જેની બાર કલો પુરી થતાં તેની બાજુમાં ત્રીજો અથવા ટીપનો સપ્તક જમણા હાથના છેડા સુધી આવેલો છે.

* આ પરથી સાફ દેખાય છે કે કાળી કલો તે અધા અડધા (કામજ) સુરને માટે છે અને સફેદ તે પૂરા (તીવ) સુરને માટે છે. સુર ૧ લો સા ત્રણ કાળી કલની પ્રથમ આવે છે અને સુર ૫ મો ૫ જે કાળી કલની પ્રથમ આવે છે. એટલું શિખનારે લક્ષમાં રાખ્યાથી આવીએ યાદ રાખવી ધણું સહેલ થશે. હારમોનિયમમાં આકૃતિ પ્રમાણે સપ્તક અથવા સુર લખેલા આવતાજ નથી પણ નવા શીખનારે આકૃતિમાં લખ્યા પ્રમાણે કીબોર્ડ પર સાધથી સુર માંડી લેવા કે જેથી શિખતાં ઘડીઘડી ભુલ થઇને કંટાળો આવે નહીં.

નોટની ગોઠવણી.

આ પુસ્તકમાં નોટ-સુરના નામ “ સા રી ગ મ પ ધ ની ” થી તથા (કેલે ના) નાંબરથી પણ આપી છે.

કોમળ સુર-સારીગમથી આપેલી નોટમાં મરાઠી^૩ અક્ષરથી જણાવ્યા છે અને નાંબરથી આપેલા નોટમાં અડધ સુરથી જણાવ્યા છે; અને નોટ કયા સપ્તક પર વાગે છે તે ૧-૨-૩ એવા આંકથી બતાવ્યું છે.

દાખલો—

	ની	ની	ની	ની	ની	ની
	૧	૨	૩	૪	૫	૬
	ક્રમ નં. ૦	ક્રમ નં. ૧	ક્રમ નં. ૨	ક્રમ નં. ૩	ક્રમ નં. ૪	ક્રમ નં. ૫
	ત્રિવિધ તે સહેલું	કોમળ તે કાળી	કોમળ તે કાળી	તીવ્ર તે સહેલું	કોમળ તે કાળી	ત્રિવિધ તે સહેલું
સુરના નામથી નોટ—	સા	રી	મ	રી	ગ	ધ
સપ્તકના આંક—	૧	-	-	૨	-	-
સુરના નાંબરથી નોટ—	૧	૨	૩	૪	૫	૬

પેહેલી ત્રણ ચાવી
પેહેલા સપ્તકની
અને બીજી ત્રણ
ચાવી બીજા સ-
પ્તકની સમજવી.

(એ પ્રમાણે સુરના નામની નોટ તથા નાંબરની નોટ એ ઉપર ધ્યાન રાખવાની કશી જરૂર નથી. જે સુરના નામોથી શીખે તેણે નીચેની નાંબરની નોટ ને મુકી દેવી અને જે નાંબરની નોટથી શીખે તેણે ઉપલી સુરના નામોની નોટ પડતી મુકવી.)

૧-એ ગોઠવણથી શીખતાં માત્ર ત્રણ આગળ લક્ષ આપવું પડશે. અક્ષર અથવા નાંબર (સુરના નામ નાંબર) થી-સુર ત્રિવિધ કે કોમળની સમજ. આંક (૧, ૨, ૩) થી-સપ્તકની સમજ. અને નીચેની ૦ * નિશાનીથી અવાજ ટૂંકો લાંબો કરવાની સમજણ મળશે.

૨-નવા શિખનારોએ આ નાંબરથી આપેલી નોટ ધણો અનુક્રમ થશે, કારણ કે સારીગમથી અમુક સુર આગલ ગયો કે પાછળ રહ્યો તે તેના ધ્યાન પર તરત આવવું નથી અને નાંબરથી તેજ પહે તે વર્તી શકાય છે.

૩-કોમળ સુરના અક્ષર રી ગ મ ધ ની (એ અક્ષરની ઉપર લીટીના ફરક શિવાય) ગુજરાતી અક્ષરોને મળતાજ છે માટે બીજી ભુલ નીચાનીઓ આપીને નોટમાં ગુચવણ કીધી નથી અને તે મરાઠી લખ્યા છે જેથી શિખનારને થણું સવલ પડશે.

નોટની છેક નીચે કેટલેક ઠેકાણે • * આ માહેની નીશાની
કાઢી છે, તેની સમજણ.—

• આવી નીશાની જે આવીની નીચે કીધેલી છે તે આવીનો અવાજ
જરાક કહાડવો એટલે કે તે આવી જરાક વાગી કેતરત તેની બાજુની આવીને
(જે નોટમાં લખેલી હોય તે) વગાડવી.

* આવી નીશાની જે આવીની નીચે કીધેલી છે તે આવીનો અવાજ
સાધારણ રીતે વગાડવાના કરતાં લાંબો કરવો યાને તેનો અવાજ વધારે કહાડવો.

ગાયન વગાડવાને ઝડપથી શિખવાની રીત.

નીચે પ્રમાણે વર્તવાથી નવો શિખનાર પછી આસાનોથી શીખી શકશે
પેઠણ—આથ્થે પુસ્તકમાં આપેલા દરેક વિષય વાંચીને બરોબર સમજી લેવું
પણ વિશેષ કરીને “ હારમોનિયમનો કીઓર્ડ ” અને રાગના સુરની
સમજણ ” તથા “ નોટ અને નિશાનીઓની સમજણ ” એ વિષયોનું
અભ્યાસ પાકા કરવો.

બીજું—કીઓર્ડની આપેલી આકૃતિઓપરથી હારમોનિયમની આવીઓપર
સાધથી સુર માંડી લેવા.

ત્રીજું—સારીગમના આપેલા ચાર પાઠ પેહેલેથી અનુક્રમે એક પછી એક
હારમોનિયમપર વગાડવા શિખવા અને તે દરેકની હાથ કણરત એવી
સરસ કરવી કે બધી રીતે આંગણા ફરી વળવાને શક્તિવાન થાય
અને તેના સુરોપર એવો ધ્યાન રાખવો કે વાજાંત્રમાં વગાડતાં દરેક
સુર ક્યો છે તે વગર જન્ય ઓળખાઈ શકાય.

ચોથું—ઉપર પ્રમાણે વર્તવા પછી પેહેલા ગાયનથી વગાડતાં શિખવાને યત્ન
કરવું તે એવી રીતે કે પ્રથમ તો ગાયનનો પૂરો અંગ્રા બરોબર મોહોડે
કરી ગાતાં શિખવો તે પછી તેની દરેક લીટીના નાના નાના કટકાઓ
ના નોટ જુદી જુદી વગાડવા શીખવી જે પછી આખી લીટીની
નોટ વારંવાર વગાડવાની કસરત કરવી. એ પ્રમાણે એક લીટી
બરોબર હાથે બેઠા પછી બીજી લીટી શિખવી. એમ કરતાં તે આખી
તર્જ શિખવા પછી અનુક્રમે આગળ વધવું.

હારમોનિયમ વગાડવા કેમ બેસવું અને ચલાવવું.

હારમોનિયમ વગાડવાને તેની સાંખે બરોબર મધ્યમાં એક મધ્યમ બેઠક લઈ બેસવું અને આપણા બેઠક પગ નીચેના સાપરીઆપર રાખી હાથના આંગલાથી ચાવીઓને દાખતાં પગ ચલાવવા. ચાવીઓપર આંગલા ગ્રામ્પા વગર ખાલી પગ કદી ચલાવવા નહીં. ચાવીને દાખતાં પગ એવી રીતે ચાલાવવા કે એક પગ નીચે દાખવો અને બીજા ઉપર લેવો. એટલેકે એક પગ જ્યારે નીચે બેસે તે સાથે બીજા ઉપર ચઢે. બેઠક પગ સાથે કદી બેસાડવા નહીં, તેમજ આંચકાથી પણ પગ ચલાવવા નહીં પણ એક નીચમે એક પગ દાખવો અને બીજા ઉપર લેવો. એ રીતે હાથે કંઠો દાખતાં પગ ચલાવવા કે જેથી સૂર નીકળશે. જો હારમોનિયમ હાથે ચલાવવાનું હોયતો એક હાથે કંઠો દાખતા બીજા હાથે ધમણ ચલાવવું. મોહોટા અથવા ઉતાવળા સુરે વગાડવું હોયતો પગ ઉતાવળા સાથે ચલાવવા અને ધીરે અથવા નરમ સુરે વગાડવું હોયતો પગ ધીરે ચલાવવા હારમોનિયમ એકજ હાથે તથા બેઉ હાથે પણ વાગે છે. બે હાથે (દ્વિમથ સુર) વગાડવું હોયતો કીબોર્ડની જમણી તરફ જમણે હાથ અને ડાબી તરફ ડાબા હાથ ફરી શકે છે.

પાઠ ૧ લો.

સાદી “ સારીગમ ” ની નોટ.

ચીત્રમાં બતાવ્યા પ્રમાણે હારમોનિયમપર બરોબર મધ્યમાં બેઠક કીચા પછી આ પહેલા પાઠની ચાવીઓ એક પછી એક જમણા હાથે એવી ચાકસાદથી વગાડવી કે જે ચાવી વગાડીએ તેજ ચાવી શીવાય બીજી પાસેની ચાવીને આંગલ અડકીને સાથે તેનો અવાજ નીકળે નહીં અને એ રીતે એ પાઠની ખુબ ફસરત કરીને હાથ બેસાડવો.

રોહી અથવા ચઢતા સુર.

સુર-- સા રી ગ મ પ ધ ની સાં રી ગ મ પ ધ ની સા

સંતક... ૧ — — — — — ૨ — — — — — ૩

ચાવી નં.-૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૧

* સાધારણ રીતે “ સારીગમ ” વગાડવામાં અથવા ગાવામાં “ મ ” હમેશા કામળ વપરાય છે. તે માટે કામળ આપ્યો છે ત્રીજા “ મ ” ચોક્કસ રાગ રાગણીઓમાંજ કામે લાગે છે.

અરોહી અથવા ઉતરતા સુર

સુર—સા ની ધ પ મ ગ રી સા ની ધ પ મ ગ રી સા

સપ્તક—૩ ૨ — — — — — ૧ — — — — —

આવી નં. ૧ ૭ ૬ ૫ ૩ા ૩ ૨ ૧ ૭ ૬ ૫ ૩ા ૩ ૨ ૧

પાઠ ૨ જો.

સાદી બેવડી “સારીગમ” ની નોટ.

રોહી અથવા ચઢતા સુર.

સુર... સા સા રી રી ગ ગ મ મ પ પ ધ ધ ની ની

સપ્તક... ૧ — — — — — — — — — — —

આવી નં. ૧ ૧ ૨ ૨ ૩ ૩ ૩ા ૩ા પ પ ૬ ૬ ૭ ૭

સુર... સા સા રી રી ગ ગ મ મ પ પ ધ ધ ની ની

સપ્તક... ૨ — — — — — — — — — — —

આવી નં. ૨ ૧ ૨ ૨ ૩ ૩ ૩ા ૩ા પ પ ૬ ૬ ૭ ૭

અરોહી અથવા ઉતરતા સુર.

સુર... ની ની ધ ધ પ પ મ મ ગ ગ રી રી સા સા

સપ્તક... ૨ — — — — — — — — — — —

આવી નં. ૭ ૭ ૬ ૬ ૫ ૫ ૩ા ૩ા ૩ ૩ ૨ ૨ ૧ ૧

સુર... ની ની ધ ધ પ પ મ મ ગ ગ રી રી સા સા

સપ્તક... ૧ — — — — — — — — — — —

આવી નં. ૭ ૭ ૬ ૬ ૫ ૫ ૩ા ૩ા ૩ ૩ ૨ ૨ ૧ ૧

પાઠ ૩ જો.

ત્રસુરી “સારીગમ” ની નોટ.

રોહી અથવા ચઢતા સુર.

સુર—સા રી ગ રી ગ મ ગ મ પ મ પ ધ પ ધ ની ધ ની સા

સપ્તક—૧ — — — — — — — — — — ૨

આવી નં. ૧ ૨ ૩ ૨ ૩ ૩ા ૩ ૩ા પ ૩ા પ ૬ પ ૬ ૭ ૬ ૭ ૧

અરોહી અથવા ઉતરતા સુર

સુર—સા ની ધ ની ધ પ ધ પ મ પ મ ગ મ ગ રી ગ રી સા

સપ્તક—૨ ૧ — — — — — — — — — —

આવી નં. ૧ ૭ ૬ ૭ ૬ ૫ ૬ ૫ ૩ા પ ૩ા ૩ ૩ા ૩ ૨ ૩ ૨ ૧

પાઠ ૩ જો. A

ઘોસુરી “સારીગમ” ની નોટ.

શેઢી અથવા ચઢડતા સુર

સુર— સા રી ગ મ રી ગ મ પ ગ મ પ ધ મ પ ધ ની પ ધ ની સા

સપ્તક— ૧ — — — — — — — — — — — ૨

આવી નં. ૧ ૨ ૩ ગા ૨ ૩ ગા પ ૩ ગા પ ૬ ગા પ ૬ ૭ પ ૬ ૭ ૧

અરોહી અથવા ઉતરતા સુર

સુર— સા ની ધ પ ની ધ પ મ ધ પ મ ગ પ મ ગ રી મ ગ રી સા

સપ્તક— ૨ ૧ — — — — — — — — — — —

આવી નં. ૧ ૭ ૬ પ ૭ ૬ પ ગા ૬ પ ગા ૩ પ ગા ૩ ૨ ગા ૩ ૨ ૧

પાઠ ૪ થો

“સારીગમ” ની ફરતિ નોટ.

શેઢી અથવા ચઢડતા સુર

સુર— સા રી સા રી ગ રી ગ રી ગ મ ગ મ ગ મ પ.

સપ્તક— ૧ — — — — — — — — — — —

આવી નંબર ૧ ૨ ૧ ૨ ૩ ૨ ૩ ૨ ૩ ગા ૩ ગા ૩ ગા પ

સુર— મ પ મ પ ધ પ ધ પ ધ ની ધ ની ધ ના સા

સપ્તક— ૧ — — — — — — — — — — — ૨

આવી નંબર ગા પ ગા પ ૬ પ ૬ પ ૬ ૭ ૬ ૭ ૬ ૭ ૧

અરોહી અથવા ઉતરતા સુર

સુર—સા ની સા ની ધ ની ધ ની ધ પ ધ પ ધ પ મ

સપ્તક— ૨ ૧ ૨ ૧ — — — — — — — — — —

આવી નંબર— ૧ ૭ ૧ ૭ ૬ ૭ ૬ ૭ ૬ પ ૬ પ ૬ પ ગા

સુર— પ મ પ મ ગ મ ગ મ ગ રી ગ રી ગ રી સા

સપ્તક— ૧ — — — — — — — — — — —

આવી નંબર— પ ગા પ ગા ૩ ગા ૩ ગા ૩ ૨ ૩ ૨ ૩ ૨ ૧

નં. ૧ આસાવરિ-દીપચંદિ (મસ્તવી)

અરે કાન હયે તું તેરા કયા દયે નામ-તજ

ખુદાયા તું ખાવિંદ સખસે બડા
જમી આસ્માં તુને પએદા કીયા

ખુ	દા	યા	તું	ખા	વીં	દ	સખ	સે	બ	ડા
ગ	મ	મ	ગ	મ	પ	પ	ધ	પ	મ	ગ
૨	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
૭	ઝા	ઝા	૩	ઝા	પ	પ	ફ	પ	ઝા	૩
જ	મીં	આ	સ	માં	તુ	ને	પે	દા	કી	આ
સા	રી	રી	સા	રી	ગ	ગ	મ	ગ	રી	સા
૨	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
૧	૨	૨	૧	૨	૩	૩	ઝા	૩	૨	૧

*

નં. ૨ લલિતછંદ-દાદરો.

અરર માહર તું હવે યશે—તજ

કવિબધા ધણુએ કથી મરે

મથન ખંતથી સંત સૌ કરે.

ક	વિ	બ	ધા	ધ	ણું	એ	ક	થી	મ	રે
સા	સા	સા	રી	ગ	મ	ગ	મ	પ	મ	ગ
૨	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
૧	૧	૧	૨	૩	ઝા	૩	ઝા	પ	ઝા	૩
૭	૦				*					*
મ	થ	ન	ખં	ત	થી	સં	ત	સૌ	ક	રે
રી	ગ	રી	સા	રી	ગ	રી	ગ	રી	રી	સા
૨	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
૨	૩	૨	૧	૨	૭	૨	૩	૨	૨	૧
૦	૦				*					*

(૨૦) નં. ૩ ખમ્માય-દાદરા (ગઝલે ઝકર.)

અએ કાશ ગમ મેરા કબી જાએગા યા નહીં—તજ.

તગદીર હુમારી ઇનદીનો કએસી બદલ ગઈ

હાથોમે આકે વો પરી કએસી નીકલ ગઈ-તગદીર

તગ	દીર	હ	મા	રી	ઇન	દી	નો	કે	સી	બ	દલ	ગ	ઈ
સા	સા	રી	સા	પ	ધ	પ	મ	મ	પ	પ	ધ	રી	સા
૨	—	—	—	૧	—	—	—	—	—	—	—	૨	—
૧	૧	૨	૧	૫	૬	૫	આ	આ	૫	૫	૬	૨	૧

હા	થોં	મેં	આ	ઠ	વો	પ	રી	કે	સી	ની	કલ	ગ	ઈ
સા	રી	રી	રી	રી	ગ	રી	સા	રી	ગ	મ	ગ	રી	સા
૨	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
૧	૨	૨	૨	૨	૩	૨	૧	૨	૩	આ	૩	૨	૧

નં. ૪ જલ્લો-હુમરિ.

સોહાવે સખી આજ વલી સરતાજ-તજ

બતાદે સખી કેન ગલી ગયો શામ—કેન ગલી ગયો શામ-બતાદે

ગોકુલ કુંડી-બીંદ્રાબન કુંડીરે-આઆઆઆ આઆઆ

ગોકુલ કુંડી-બીંદ્રાબન કુંડીરે—કુંડ ફીરી ચારો ધામ-બતાદે

બ	તા	દે	સ	ખી	કો	ઓ	ન	ગ	લી	ઇ	ગ	યો	શામ
સા	ની	ધ	ની	સા	ની	રી	સા	ની	ધ	મ	પ	ધ	સા
૨	૧	—	—	૨	૧	૨	—	૧	—	—	—	—	૨
૧	૬	૬	૬	૧	૬	૨	૧	૬	૬	આ	૫	૬	૧

કો	ન	ગ	લી	ગ	યો	શામ
રી	રી	રી	ગ	રી	ની	સા
૨	—	—	—	—	૧	૨
૨	૨	૨	૨	૨	૭	૧

બ	તા	દે	સ	ખી	કો	ઓ	ન	ગ	લી	ઇ	ગ	યો	શામ
પ	ધ	સા	રી	ગ	સા	રી	સા	ની	ધ	મ	પ	ધ	સા
૧	—	—	—	—	—	—	—	—	૧	—	—	—	૨
૫	૬	૧	૧	૨	૧	૨	૧	૬	૬	આ	૫	૬	૧

ગા	કુ	લ	કું	ઉ	ડી	બી	દ્રા	બ	ન	કું	ડી	ધ	રે
સા	ની	સા	રી	ગ	રી	સા	સા	રી	રી	ગ	રી	ની	સા
૨	૧	૨	—	—	—	—	—	—	—	—	૧	૨	
૧	૭	૧	૨	૨	૨	૧	૧	૨	૨	૨	૨	૭	૧

* *

આ	આ	આ	આ	આ	આ	આ	આ
ની	સા	રી	સા	ની	ધ	ધ	ધ
૧	૨	—	—	૧	—	—	—
૭	૧	૨	૧	૬	૬	૫	૫

ગા	કુ	લ	કું	ઉ	ડી	બી	દ્રા	બ	ન	કું	ડી	ધ	રે
ધ	સા	સા	રી	ગ	રી	સા	સા	રી	રી	ગ	રી	ની	સા
૧	૨	—	—	—	—	—	—	—	—	—	૧	૨	
૬	૧. ૧	૨	૨	૨	૧	૧	૨	૨	૨	૨	૭	૧	

* *

કું	ક	રી	રી	આ	રી	ધામ -
રી	રી	રી	ગ	રી	ની	સા
૨	—	—	—	—	૧	૨
૨	૨	૨	૨	૨	૭	૧

* * *

નં ૫ ગરબી.

આધવનંદનો છેવે તે નમંરો થયો જો-તર્જ

મારગ મુકોને કહું છું કાના ક્યારની જો

મુને રોકી રાખી છે કંઈ વારની જો—મારગ મુકો

મા	ર્જ	મુ	અ	કા	ને	કહું	છું	કા	ના	ક્યા	૨	ની	ધ	જો
સા	રી	સા	ની	ધ	મ	૫	ધ	ની	રી	સા	ની	ધ	૫	મ
૨	—	—	૧	—	—	—	—	—	૨	—	૧	—	—	—
૧	૨	૧	૬	૬	૭	૫	૬	૬	૨	૧	૬	૬	૫	૭

*

મુ	ને	રો	કી	રા	ખી	છે	ક	ધ	વા	૨	ની	જો-માર્ગ
ધ	ની	સા	સા	રી	મ	ગ	રી	સા	ધ	ની	રી	સા
૧	—	૨	—	—	—	—	—	—	૧	—	૨	—
૬	૬	૧	૧	૨	૭	૨	૨	૧	૬	૬	૨	૧

*

* *

નં. ૬ જીલ્લો-પંજબી (હુમરી)

જોખનવા તોરા ભરકે ઊછલ રહ્યોરે-તર્જ
કંગનવો મોરો કરસે સરક ગયોરે
ઓ આઓ મોરે સઘ્યાં, ગઇલો મોરી બઘ્યાં-કંગનવો
સજ દુલારેરે-સુનો પીયા પ્યારેરે
તુમ નહીં છાંડે પ્રીત, મએ જાને નહીં દુગી, જોખન રસ લુંગી
કલાઇ પતલીસી લચક ગયોરે-કંગનવો

કંગનવો મો	રો	ક	ર	સે	સ	ર	ક	ગ	યો	રે
ગ	મ	પ	ધ	પ	મ	ગ	રી	ગ	સા	રી
૨	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
૩	૩ા	૫	૬	૫	૩ા	૩	૨	૩	૧	૨

*

ઓ આ વો મો	રે	સે	યાં	ગ	ઇ	લો	મા	રી	બે	યાં-કંગન
પ	ધ	ની	સા	ની	ધ	પ	પ	ધ	રી	સા
૨	—	—	૩	૨	—	—	૩	૨	—	—
૫	૬	૭	૧	૭	૬	૫	૫	૬	૨	૧

*

*

રા જ દુ લા	રે	રે	સુ	નો	પી	યા	પ્યારે	ઓ	રે
મ	ગ	મ	પ	ની	સા	ની	ની	ધ	ની
૨	—	—	—	—	૩	૨	—	—	૩
૩ા	૩	૩ા	૫	૭	૧	૭	૬	૭	૧

* ૦ ૦

*

તુમ ના હી છાં	ડે	પ્રીત	મં	જા	ને	ન	હીં	દું	ગી
મ	મ	ગ	મ	પ	ની	સા	ની	ધ	પ
૨	—	—	—	—	—	૩	૨	—	—
૩ા	૩ા	૩	૩ા	૫	૭	૧	૭	૬	૫

૦ ૦

*

જોખન	ર	સ	લું	ગી
પ	ધ	રી	સા	ની
૨	—	૩	—	૨
૫	૬	૨	૧	૭

કલાઇ	પ	ત	લી	ઇ	સી	લ	ચ	ક	ગ	યો	રે-કંગન
ગ	મ	પ	ધ	પ	મ	ગ	રી	ગ	સા	રી	મ
૨	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
૩	૩ા	૫	૬	૫	૩ા	૩	૨	૩	૧	૨	૩ા

*

કાગનકે દીન ચાર, હારે સૈયાં કાગનકે દીન ચાર
સખીરી-અપના પીયા જો માંગેસો દહિંગી-શાગનકે
હીરાબી દહિંગી, મોતીબી કુંગી-હીરાબી કુંગી ચરી
મોતીબી કુંગી, દહિંગી ગલેકા હાર-સખીરી-અપના પીયા

	• •	*		
सं प्पि री	अ प ना पी	या नो	मां जे सा	हं गी-झगन
मं प सा	नी ध प म	ग री	नी ध प	म ग री
२ — ३	२ — — —	— — —	— — —	— — —
आ प १	इल ६ प आ	राल २	इल ६ प	आ राल २
*	० ०	* *		*

॥	दी	रा	गी	हुं	गी	अ	री	मा	ओ	ती	नी	हुं	गी
	ध	प	ध	नी	सा	नी	आ	री	ग	री	आ	सा	नी
२	—	—	—	०	३	२	३	—	—	—	—	—	२
६	५	६	७	१	७		१	२	३	२	१	१	६
							*						*

स	प्री	री	अ	प	ना	पी	या	ॐ	मां	गे	सो	द	ॐ	गी-कामन
म	प	सा	नी	ध	प	म	ग	री	नी	ध	प	म	ग	री
२	—	३	२	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
३॥	५	१	६॥	६	५	३॥	२॥	२	६॥	६	५	३॥	२॥	२
*			०	०			*	*						*

નં ૦ ૮ દાદરો. ('તાસીરે ખ્યાખ' નાટકનો ગાયન)

ધ્રિશ્ચ—તર્જ

સચા ચે કલામ હુએ, શાદીકા મકાન હુએ

ખુખ ધુમધામ હુએ, આજ રંગ હુએ

દીલ હિમંગ હુએ, બઝમ દંગ હુએ, ખુખ ધુમધામ હુએ—

સ	ચા	ચે	ક	લા	મ	હુએ	શા	દી	કા	મ	કા	ન	હુએ
ગ	ગ	ગ	ગ	મ	મ	ગ	રી	રી	સા	રી	ગ	રી	સા
૨	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

૩	૩	૩	૩	૩ા	૩ા	૩	૨	૨	૧	૨	૩	૨	૧
---	---	---	---	----	----	---	---	---	---	---	---	---	---

*

*

ખુ	બ	ધુ	મ	ધા	મ	હુએ	આ	જ	રંગ	હુએ
ગ	ગ	ગ	રી	ગ	મ	ધ	પ	મ	ગ	રી
૨	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

૩	૩	૩	૨	૩	૩ા	૬	૫	૩ા	૩	૨	૧
---	---	---	---	---	----	---	---	----	---	---	---

*

*

દી	લ	હિ	મંગ	હુએ	બઝ	મ	દંગ	હુએ—ખુખધુમ
પ	પ	ધ	ધ	પ	પ	પ	ધ	પ
૨	—	—	—	—	—	—	—	—

૫	૫	૬	૬	૫	૫	૫	૬	૬	૫
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

*

*

નં ૦ ૯ કલ્યાન—દીપચંદી. (ગઝલે તુરાબ)

સુના બાબા હસન હય નામ મેરા—તર્જ

ખુશીસે કાટલે દીલદાર ગરદન

ચે હાઝર હુએ સરે બાઝાર ગરદન—ખુશીસે

જો આશક હુએ નહીં મરનેસે ડરતે

કટાતે હુએ સરે બાઝાર ગરદન—ખુશીસે

ખુ	શી	સે	કા	ટ	લે	દી	લ	દા	૨	ગ	૨	દન
ગ	ગ	ગ	મ	ધ	પ	મ	ગ	સા	રી	ગ	રી	સા
૨	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

૩	૩	૩	૩ા	૬	૫	૩ા	૩	૧	૨	૩	૨	૧
---	---	---	----	---	---	----	---	---	---	---	---	---

*

ચે	હા	જ	૨	હુએ	સ	રે	બા	બા	જા	૨	ગ	૨	દન
ગ	ગ	ગ	ગ	મ	ધ	પ	મ	ગ	સા	રી	ગ	રી	સા
૨	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

૩	૩	૩	૩	૩ા	૬	૫	૩ા	૩	૧	૨	૩	૨	૧
---	---	---	---	----	---	---	----	---	---	---	---	---	---

*

એ આ શ ક હએ	ન હીં મર ને	સે ડ ર તે
ગ ગ પ પ પ	પ પ પ પ	પ ની ધ પ
૨ — — — —	— — — —	— — — —
૩ ૩ ૫ ૫ ૫	૫ ૫ ૫ ૬	૫ ૭ ૬ ૫
૦ ૦		

કે ટા તે હએ	સ રે બા આ ઝા	૨ ગ ર દન
ગ ગ ગ મ	ધ પ મ ગ સા	રી ગ રી સા.
૨ — — — —	— — — —	— — — —
૩ ૩ ૩ ઝા	૬ ૫ ઝા ૩ ૧	૨ ૩ ૨ ૧
	૦ ૦	*

નં ૧૦ એમણુ કલ્યાન-પીસ્તો. (ગઝલે નઝીર)

તકરકા હોતા હએ અએસાબી ગુલનદામ કહીં

મએ કહીં શીશા કહીં સાકી કહીં જામ કહીં-તકરક

દીલકી બેતાબી ન યાં દેરને દેતી હએ મુજે

દીન કહીં રાત કહીં સુબો કહીં શામ કહીં-તકરકા

ત કર કા	હો તા હે એ	સા બી ગુ લન	દામ ક હીં
ગ રી સા	રી રી ગ ગ	પ પ ધ પ	ગ રી ગ
૨ — — — —	— — — —	— — — —	— — — —
૩ ૨ ૧	૨ ૨ ૩ ૩	૫ ૫ ૬ ૫	૩ ૨ ૩
*			* *

મએ ક હીં	શી શા ક હીં	સા કી ક હીં	જામ ક હીં-તકરકા
ગ પ પ	ધ ધ પ પ	ગ ગ ધ પ	ગ રી ગ
૨ — — — —	— — — —	— — — —	— — — —
૩ ૫ ૫	૬ ૬ ૫ ૫	૩ ૩ ૬ ૫	૩ ૨ ૩
*			* *

દીલકી બે એ	તા બી ન યાં	દે ર ને દે	તી હે મુ જે
ગ ગ પ ધ	સા સા સા સા	ધ ની સા રી	સા ની ધ પ
૨ — — — —	૩ — — — —	૨ — ૩ — —	— ૨ — —
૩ ૩ ૫ ૬	૧ ૧ ૧ ૧	૬ ૭ ૧ ૨	૧ ૭ ૬ ૫
દીન ક હીં	રા ત ક હીં	સુ બો ક હીં	શામ ક હીં-તકરકા
ગ પ પ	ધ ધ પ પ	ગ ગ ધ પ	ગ રી ગ
૨ — — — —	— — — —	— — — —	— — — —
૩ ૫ ૫	૬ ૬ ૫ ૫	૩ ૩ ૬ ૫	૩ ૨ ૩
*			* *

નં. ૧૧ ભેરવી-દાદરો. ('પ્રદાદાદ' નાટકનો ગાયન)

કર અયાં તુ હમસે જયગા કહાં-તરજ

શાદમાં નજર પડા જહાં જહાં-શાદમાં નજર પડા જહાં જહાં-
જી બ હાલ હએ, કયા નેહાલ હએ, પીર ઐર જવાં

ખીલા હએ બાગમેં ફુલફલ અયાં-શાદમાં

શા દ માં	ન જર પ ડા	જ હાં	જ હાં
સા મ મ	પ ઘ પ ઘ	મ રી	ગં સા
૨ — —	— — — —	— — —	— — —
૧ ડા ડા	પ પા પ પા	ડા ડા	રા ૧
		*	*
શા દ માં	ન જર પ ડા	જ હાં	જ હાં
સા મ મ	પ ઘ પ ઘ	ની સા	ની સા
૨ — —	— — — —	— ડ	૨ ડ
૧ ડા ડા	પ પા પ પા	ડા ૧	ડા ૧
		*	*
જી બ હા લ	હે કયા ને હા લ	હે પી ર ઐ ર	જ વાં
સા સા સા રી	સા ની ની ની સા	ની વ ઘ ઘ ની ઘ પ	
૩ — — —	— ૨ — — ૩	૨ — — — —	— — —
૧ ૧ ૧ ૧ા	૧ ડા ડા ડા ૧	ડા પા પા પા ડા	પા પ
૦ ૦	૦ ૦	૦ ૦	*
ખી લા	હે બાગ	મેં ફુલ ફુલ અયા	
પ સા	ની ઘ	પ મ મ પ ઘ પ મ	
૨ ડ	૨ —	— — — — —	— — —
૫ ૧	ડા પા	પ ડા ડા પ પા પ ડા	
*	*	*	૦ ૦ *

નં. ૧૨ ખેમટો. ('અણાઉદીન' નાટકનો ગાયન)

નીસાર તોરે નખરે નાઝો અદાપર નીસાર

ગોરે ગોરે ગાલોંકે બોસે દીલાદે, દીલકો હો મોરે કરાર-નીસાર

ની સાર તો રે	ન ખ રે	ના ઝો અ	દા પર ની	સાર
રી મ મ મ	પ ઘ પ	મ મ ગ	પ મ ગ	રી
૨ — — —	— — — —	— — — —	— — — —	— — —
૨ ડા ડા ડા	પ પા પ	ડા ડા ડ	પ ડા રા	૨
				*

जा	सं	दी	दा	हे
य	व	ध	य	म
५	५॥	५॥	५	३॥

भे	रे	डे	रार—नीसार
प	म	ग	म
प	आ	रा	आ

નં. ૧૩ ઇંગ્રેજી ગત-દાદરો. (દીલેર દીલશેર નાટકનો ગાયન)

Again again and again—42%.

પનાહુ ખુદાકી પનાહુ, પનાહુ ખુદાકી પનાહુ

ન લાગ્યે જો આરત, ઉડાગ્યે ન આકૃત

ઉમર ભર પ્રુદાકી પનાહ-પનાહ

4	11
5	4
—	—
6	4

ਪ ਨਾ
ਸਾ ਜੀ
੨ —
੧ ੨

न	आ	इत
म	म	ग
—	—	—
३॥	३॥	३

પ ના
ની સા
— ૨
૧૧

*

કાલિકા હાથપર હાલ મુકરર જાહેર સખ કરના
લેકીન ગડખડ સડખડ બરબર હરંગીઝ યાં મત કરના.
કયું તુમં ડરકર મરતે હો-કયું તુમ શરફીર કરતે હો
નાહક યે ઊઠકર, ખદ આખતર ફીર, શોર કરે ખરપા

દી-વા-ને-કો-ના-છે-ડો-ફાલકા

_____

1 2 3 311 311 1 2 3 311 311 3 311 3 4 1

• •

• •

*

1. ☐ 2. ☐ 3. ☐ 4. ☐ 5. ☐ 6. ☐ 7. ☐ 8. ☐ 9. ☐ 10. ☐ 11. ☐ 12. ☐ 13. ☐ 14. ☐ 15. ☐ 16. ☐ 17. ☐ 18. ☐ 19. ☐ 20. ☐ 21. ☐ 22. ☐ 23. ☐ 24. ☐ 25. ☐ 26. ☐ 27. ☐ 28. ☐ 29. ☐ 30. ☐ 31. ☐ 32. ☐ 33. ☐ 34. ☐ 35. ☐ 36. ☐ 37. ☐ 38. ☐ 39. ☐ 40. ☐ 41. ☐ 42. ☐ 43. ☐ 44. ☐ 45. ☐ 46. ☐ 47. ☐ 48. ☐ 49. ☐ 50. ☐ 51. ☐ 52. ☐ 53. ☐ 54. ☐ 55. ☐ 56. ☐ 57. ☐ 58. ☐ 59. ☐ 60. ☐ 61. ☐ 62. ☐ 63. ☐ 64. ☐ 65. ☐ 66. ☐ 67. ☐ 68. ☐ 69. ☐ 70. ☐ 71. ☐ 72. ☐ 73. ☐ 74. ☐ 75. ☐ 76. ☐ 77. ☐ 78. ☐ 79. ☐ 80. ☐ 81. ☐ 82. ☐ 83. ☐ 84. ☐ 85. ☐ 86. ☐ 87. ☐ 88. ☐ 89. ☐ 90. ☐ 91. ☐ 92. ☐ 93. ☐ 94. ☐ 95. ☐ 96. ☐ 97. ☐ 98. ☐ 99. ☐ 100. ☐

311 311 411 5 4 311. 3 2 1 2 3 311 4 311

• •

1. NAME _____

311   311   311   311   311   311   311   9   9   9   9   9   9   9

*

*

[illegible]

1 1 1 1 1 2 2 2 2 3 3 3 3 4 311

*

Year	1990	1991	1992	1993	1994	1995
1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996

411 4 4 311 211 2 1

*

*

*

*

✱

*

નં ૦ ૧૫ એમણુ કલ્યાન—દાદરો.

(‘અલાઉદ્દીન’ નાટકનો ગાયન)

કહું તુમસે મેં જો એક ખાત-તરજ.

કહું તુમસે મેં કયા એક ખાખ નઝર આયા મુજે
કીસી સનમને આ સપનેમે મુંહ દીખાયા મુજે—કહું તુમસે
મેરે દીલકો ઊસીને છીનકે કલપાયા મુજે
ધીર છુપાકે ચહેરા ચાંદસા તરસાયા મુજે—કહું તુમસે

ક હું તુમ	સે મેં કયા એ ક	ખા આ ખ ન ઝ ર આ યા મુ જે
ધ સા રી	ગ ગ ગ મ ગ	રી ગ રી સાસારી ગ સા રી સા
૧ ૨ —	— — — — —	— — — — —
૬ ૧ ૨	૩ ૩ ૩ ૩ા ૩	૨ ૩ ૨ ૧ ૧ ૨ ૩ ૧ ૨ ૧
*	૦ ૦ ૦ ૦	૦ ૦ ૦

કી સી સ	નમ ને આ સ પ	ને મેં મું દી	ખા યા મુ જે
ગ પ ધ	ની ધ પ પ પ	ગ ગ પ ધ	ની પ ધ પ
૨ — —	— — — — —	— — — — —	— — — — —
૩ ૫ ૬	૭ ૬ ૫ ૫ ૫	૩ ૩ ૫ ૬	૭ ૫ ૬ ૫
	૦ ૦		

ક હું તુમ	સે મેં કયા એક	ખા ખ ન ઝ ર	આ યા મુ જે—કહું
મ ગ ગ	મ મ ધ પ	ગ રી સા સા રી	ગ સા રી સા
૨ — —	— — — — —	— — — — —	— — — — —
૩ા ૩ ૩	૩ા ૩ા ૬ ૫	૩ ૨ ૧ ૧ ૨	૩ ૧ ૨ ૧
*		૦ ૦ ૦	

મે રે દી લ	કો ઊ સી ને	છી ન કે કલ	પા યા મુ જે
ગ ગ પ ધ	સા સા સા સા	ની ધ પ પ ધ	ની પ ધ પ
૨ — —	૩ — — — —	૨ — — — —	— — — — —
૩ ૩ ૫ ૬	૧ ૧ ૧ ૧	૭ ૬ ૫ ૫ ૬	૭ ૫ ૬ ૫
		૦ ૦	

ધીર છુપા	કે એ હે રા	ચાં દ સા ત ર સા યા મુ જે.—કહું
મ ગ ગ	મ મ ધ પ	ગ રી સા સા રી ગ સા રી સા
૨ — —	— — — — —	— — — — —
૩ા ૩ ૩	૩ા ૩ા ૬ ૫	૩ ૨ ૧ ૧ ૨ ૩ ૧ ૨ ૧
*	૦ ૦	૦ ૦

નં ૦ ૧૬ સારંગ-દાદરો (‘અલીબાબા’ નાટકનો ગાયન)

પીલી પીલી મંગોટીલે, જંગબારી હુપા જેમા—પીલી પીલી

જંગબારી હુપા જેમા—જંગબારી હુપા જેમા

પીલી પીલી મંગોટીલે—જંગબારી હુપા જેમા—પીલી પીલી

પી લી પી લી મં ગો ટો ડી લે જંગ બારી હુ પા જે માં—પીલી
સા સા સા રી ની સા ની સા રી પ મ પ મ રી રી સા સા

૨ — — — ૧ ૨ ૧ ૨ — ૨ — — — — — — —
૧ ૧ ૧ ૨ ૭ ૧ ૭ ૧ ૨ ૫ ડા ૫ ડા ૨ ૨ ૧ ૧

*

*

*

જંગ બારી હુ પા જે માં જંગ બારી હુ પા જે માં—પીલી
રી રી મ મ પ પ પ પ મ મ પ પ ની પ મ રી

૨ — — — — — — — — — — — — — — — —
૨ ૨ ડા ડા પ પ પ પ ડા ડા પ પ ડા પ ડા ૨

*

*

*

*

નં ૦ ૧૭ ભેરવી- દીપચંદી.

(અમાનતની ઇંદ્ર સભા નાટકનો ગાયન)

અછારે મોરે ભેળનડી—તરંગ

રે મેં તો કહાં પાઝાં કહાં પાઝાં ચાર

ચારકી છાઝી નજર નહીં આવત- હું ડત હું સનસાર-રે મેં તો

રે મેં તો ડાં પા ડાં ડાં પા ડાં ચાર

સા રી સા ની ઘ પ ઘ ની ની સા

૨ — — — ૧ — — — — — — — ૨

૧ ૧ા ૧ ૬ા પા ૫ ૫ા ૬ા ૬ા

*

ચા ર ડા છા ડા ન જર ન હીં આ વત

સા સા રી ગ મ મ ગ મ ગ રી સા

૨ — — — — — — — — — — — — — — — —

૧ ૧ ૨ ૨ા ડા ડા ૨ા ડા ૨ા ૧ા ૧

*

*

હું ડ ત હું સ ન સાર—રે મેં તો

ગ ગ રી ગ રી ની સા

૨ — — — — — ૧ ૨

૨ા ૨ા ૨ ૨ા ૧ા ૬ા ૧

*

નં० ૧૮ કોંસીઆ ગઝલ-દાદરો.

(‘અલાઉદ્દીન’ નાટકનો ગાયન)

ચાર તેરે હીઝમેં દીવાને—તર્જ

પ્યારે મેરે દીલમે તેરા પ્યાર ખડે દમ બ દમ

પ્યાર ખડે દમ બ દમ પ્યાર ખડે દમ બ દમ—પ્યારે મેરે

તું હુએ મેરે ભાઈ જાનકા નીશાને શુલીસ્તાન

ખુલખુલે શીરીં જખાં પ્યાર ખડે દમ બદમ—પ્યારે મેરે

પ્યા રે મે રે દીલ મેં તે રા પ્યા રં બ ડે દમ બ દમ

ધ ધ પ પ ગ ગ ગ ગ રી રી સા રી ગ રી સા

૧ — — — ૨ — — — — — — — — — —

૬ ૬ ૫ ૫ ૩ ૩ ૩ ૩ ૨ ૨ ૧ ૨ ૩ ૨ ૧

*

પ્યા ર બ ડે દમ બ દમ

મ મ મ મ પ મ ગ

૨ — — — — — — — — — —

૩ા ૩ા ૩ા ૩ા ૫ ૩ા ૩

પ્યા ર બ ડે દમ બ દમ—પ્યારે

રી રી સા રી ગ રી સા

— — — — — — — — — —

૨ ૨ ૧ ૨ ૩ ૨ ૧

*

તું હે મે રા ભાઈ જા ન

ગ ગ પ ધ સા સા સા સા

૨ — — — — — — — — — —

૩ ૩ ૫ ૬ ૧ ૧ ૧ ૧

કા ની શા ને શુ લી સ્તા

ની ધ પ ધ ની ધ પ

૨ — — — — — — — — — —

૭ ૬ ૫ ૬ ૭ ૬ ૫

*

કા ની શા ને શુ લી સ્તા

ધ ધ પ ધ ની ધ પ

૨ — — — — — — — — — —

૬ ૬ ૫ ૬ ૭ ૬ ૫

*

ખુલખુલે શી રી જ ખાં

મ મ મ મ પ મ ગ

૨ — — — — — — — — — —

૩ા ૩ા ૩ા ૩ા ૫ ૩ા ૩

પ્યા ર બ ડે દમ બ દમ—પ્યારે

રી રી સા રી ગ રી સા

— — — — — — — — — —

૨ ૨ ૧ ૨ ૩ ૨ ૧

*

*

નં ૦ ૧૯ જીલ્લો-કેરળો. (કાહારવો)

તકતક દેખી સુંદરીઆ રાન—તરજ

તકતક મારે નજરીઆં રાય

કાલીસી જીલ્લોએ જીયા લલચાય—તકતક

એક તો મારે તોરી બાલી ઊમરીઆં, દુજો મારે જોબનવા રાય
તીજો મારે તોરે અંગીઆંકી બટવા

કયા જાદુ ડારા નજરીઆં રાય—તકતક

ત ક ત	ક મા રે	ન જ રી આ આં રાય
સા સા સા	રી ગ ગ	રી સા રી ગ રી સા
૨ —	— — —	— — —
૧ ૧ ૧	૨ ૩ ૩	૨ ૧ ૨ ૩ ૨ ૧
૦ ૦		૦ ૦ *
કા લી	સી જીલ્લો	મિં જી યા લ લ આ એ—તક
ધ ધ	ધ ધ ધ	ધ મ ધ ધ મ ગ રી
૨ —	— — —	— — —
૬ ૬	૬ ૬ ૫	૬ ૩ા ૫ ૫ ૩ા ૩ ૨
		૦ ૦ *
એ ક	તો મારે તો	રી બા લી
મ ગ	મ ધ ધ ધ	ધ ધ સા
૨ —	— — —	— — — ૩
૩ા ૩	૩ા ૫ ૫ ૫	૫ ૬ ૧
	૦ ૦	૦ ૦
દુ જો	મા રે	જો બ ન
ધ ધ	ધ ધ	ધ મ મ
૨ —	— — —	— — —
૬ ૬	૬ ૬	૫ ૩ા ૩ા
	*	* *
તી જો	મા રે તો	રી આંગી આં
ધ ધ	ધ ધ ધ	ધ મ ધ ધ
૨ —	— — —	— — —
૬ ૬	૬ ૬ ૫	૬ ૩ા ૫ ૫ ૩ા ૩ ૩ ૨
		૦ ૦ ૦ ૦
કયા જા	દુ ડા રા	ન જ રી આ આં રાય—ત ક ત
સા સા	રી ગ ગ	રી સા રી ગ રી સા ધ સા સા
૨ —	— — —	— — — ૧ ૨ —
૧ ૧	૨ ૩ ૩	૨ ૧ ૨ ૩ ૨ ૧ ૬ ૧ ૧
		૦ ૦ *

નં. ૨૦ બ્રહ્મ-સ-પીસ્તો. (ગરુડે આશક.)

કાસીદા લાદે ખખર ચારકે આજનેકી

જાન જાતી હુય ચલી હીજમે દીવાનેકી—કાસીદા

કા સી દા આ લા દે ખ ખર ચા ર કે આ જા ને કી

પ પ મ ગ રી ગ રી સા ની ની સા રી ગ રી સા

૨ — — — — — ૧ — ૨ — — — —

પ પ આ ડ ૨ ૩ ૨ ૧ ૭ ૭ ૧ ૨ ૩ ૨ ૧

* *

જા ન જા આ તી હે ચ લી હી જ મે દી વા આ ને કી ધ—કાસીદા

સા સા સા સા રી મ પ પ રી રી મ પ ધ પ મ ગ રી

૨ — — — — — — — — — — — — — — — — —

૧ ૧ ૧ ૧ ૨ આ પ પ ૨ ૨ આ પ ૬ પ આ ડ ૨

૦ ૦

નં. ૨૧ દાદરો ('અલાઉદ્દીન' નાટકનો ગાયન)

હાં બીબીજાન સુનીએ જરી, ધુન યે મેરી, ગુનકી ભરી—હાં બીબી

સો ખરસ ધરાનમે રહે આઈ હું દીલ શાદ

હુએ ખુવા મુગલાનીકી સખ ખાતે મુજે યાદ

બીબી જાન સુનીએ જરી, ધુન યે મેરી ગુનકી ભરી—હાં બીબી

હાં બીબી જાન સુનીએ જરી ધુન યે મેરી ગુનકી ભરી

ગ ગ ગ ગ રી ગ રી મ ગ રી ગ રી મ ગ રી ગ રી મ ગ

૨ — — — — — — — — — — — — — — — — —

રા રા રા રા રા ૨ રા ૨ આ રા ૨ રા ૨ આ રા ૨ રા ૨ આ રા

૦ ૦

૦ ૦

૦ ૦

*

સો ખ રસ ઈ રા ન મેં રે આઈ હું દીલ સાદ

સા સા સા રી ગ ગ મ મ ગ રી મ ગ રી સા

૨ — — — — — — — — — — — — — — — — —

૧ ૧ ૧ ૨ રા રા રા આ આ રા ૨ આ રા ૨ ૧

૦ ૦

*

હે ખુવા મુગ લા ની કી સખ ખાતે મુજે એ યાદ—બીબી જાન

પ પ પ પ પ પ ધ ની ધ પ મ પ મ ગ ગ ગ ગ

૨ — — — — — — — — — — — — — — — — —

પ પ પ પ પ પ પા દા પા પ આ પ આ રા રા રા રા

૦ ૦

નં० ૨૨ તીલાનો ('અલાઉદ્દીન' નાટકનો ગાયન)

અંધન આંધારે—તરજ

હમદમ આઓરે, ધાઓ સખ મીલકર સહેલીયાં—હમદમ
યે ખાખ કએસા પુરગમ થા

ડરડર જીયા મોરા કાપે, મન ગમરાય—હમદમ
દોડો દોડો મીલકે સારી, મેરે દીલકી બેકારી

દેખો ભાલો ખારી ખારી, સારી વો કીધર ગઈ
ગડ ગઈ, મર ગઈ, કીધર ઉજડ ગઈ

કોઈ હએ કે નહીં, ઇધર ઊધર ગઈ
સારે ઘરમે, હએ નઝરમે, કોઈ નહીંરે—હમદમ

હ મ દ મ આ ઓ ઓ ઓ રે

ની સારી સા ની ધ પ ધ સા

૧ ૨ — — ૧ — — — ૨

૭ ૧ ૨ ૧ ૧ ૧ ૬ ૫ ૬ ૧

*

*

ધા ઓ સખ મી લ ક ર સ હે લી ઓ—હમ

સા સારી રી મ મ પ પ ની સા સા સા

૨ — — — — — — — ૩ — — —

૧ ૧ ૨ ૨ ૩ ૩ ૫ ૫ ૭ ૧ ૧ ૧

યે ખા ખ ક એ સા પુ ર ગ મ થા

મ મ પ ની પ ની સા સા સા સા સા

૨ — — — — — — — ૩ — — — — —

૩ ૩ ૫ ૭ ૫ ૭ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧

*

*

૩ ૨ ૩ ૨ જીયા મોરા કાં આં પે મન ગ લ રાએ—હમ

સા ની સા ની સા સા રી સા ની ની ધ પ મ મ ગ રી સા

૩ ૨ ૩ ૨ ૩ — — — ૨ — — — ૨ — — — — —

૧ ૭ ૧ ૭ ૧ ૧ ૨ ૧ ૬ ૬ ૬ ૫ ૩ ૩ ૩ ૨ ૧

*

*

*

દો ડો દો ડો મીલ કે સા રી મે રે દીલ કી બે ક રા રી

શી મ શી મ મ મ મ પ પ પ પ પ પ પ પ

૨ — — — — — — — — — — — — — — —

૨ ૩ ૨ ૩ ૩ ૩ ૩ ૩ ૫ ૫ ૫ ૫ ૫ ૫ ૫ ૫

દે બો બો બો	બા રી બા રી	સા રી વો કી	ધ ર ગઇ
મ મ મ મ	ગ ગ ગ ગ	રી રી રી સા	ગ રી સા
૨ — — —	— — — —	— — — —	— — — —
૩ા ૩ા ૩ા ૩ા	૨ા ૨ા ૨ા ૨ા	૨ ૨ ૨ ૧	૨ા ૨ ૧
			*

ગ ડ ગઇ	મ ર ગઇ	કી ધ ર ઊ	જ ડ ગઇ
સા સા સા	ની ની ની	ધ ધ ધ પ	ની ધ પ
૩ — — —	૨ — — —	— — — —	— — — —
૧ ૧ ૧	૬ા ૬ા ૬ા	૬ ૬ ૬ ૫	૬ા ૬ ૫
*	*		*

કો ઇ હએ	કે ન લીં	ઇ ધ ર ઊ	ધ ર ગઇ
મ મ મ	ગ ગ ગ	રી રી રી સા	ગ રી સા
૨ — — —	— — — —	— — — —	— — — —
૩ા ૩ા ૩ા	૨ા ૨ા ૨ા	૨ ૨ ૨ ૧	૨ા ૨ ૧
*	*		*

સા રે ધ ર મેં	હે ન જ ર મેં	કો ઇ ન લીં રે-હમ
સા રી મ મ પ	ધ પ મ પ ગ	રી સા ગ રી સા
૨ — — —	— — — —	— — — —
૧ ૨ ૩ા ૩ા ૫	૬ ૫ ૩ા ૫ ૨ા	૨ ૧ ૨ા ૨ ૧
*	*	*

નં ૦ ૨૩ બ્રહ્મન્સ ગજલ-દીપયંદી.

('બ્રહ્મે અજલમ' નાટકનો ગાયન.)

ફના હો ચુકા મેં ફના હો ચુકા

અજળ ઈશ્વર મેં મુખતીલા હો ચુકા.

ફ ના હો	ચુ કા, મેં	ફ ના હો	ચુ કા
સા સા સા	સા સા ધ	ની રી સા	ની ધ
૨ — — —	— — ૧	— ૨ —	૧ —
૧ ૧ ૧	૧ ૧ ૬	૬ા ૨ ૧	૬ા ૬
			*

અ જળ ઈશ	ક મેં મુખ	તી લા હો	ચુ કા
ગ મ ધ	ધ ની ની	પ ધ પ	ગ મ
૧ — — —	— — — —	— — — —	— — — —
૩ ૩ા ૬	૬ ૬ા ૬ા	૫ ૬ ૫	૩ ૩ા
			*

નં० ૨૪ હલ્લા-ખેમટો. ('અલાઉદ્દીન' નાટકનો 'ગાયન.')

“ પૈયાં મેં લાગું સૈયાંકો ”—તરજ

પૈયાં મેં લાગું ઓ ચાચા પીયારે મોરે

ચીંતા હુમારી બીસારે પીયારે મોરે

ચમકે નસીબોંકે તારે પીયારે મોરે

દેકે રૂપૈયા ફુલારે પીયારે મોરે

ચાચાને મુજકો બનાયા ગુલામ;

ચમન કરે જા પીસરે જીગરે નીડરે મુદામ.

પૈ	યાં	મેં	લા	ગું	ઓ	ચા	ચા	પી	યા	રે	મો	રે
ગ	ગ	ગ	મ	મ	મ	ગ	ગ	રી	ગ	રી	સા	સા
૨	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
૩	૩	૩	૩ા	૩ા	૩ા	૩	૩	૨	૩	૨	૧	૧
૦									૦	૦		
ચીં	તા	હ	મા	રી	બી	સા	રે	પી	યા	રે	મો	રે
ગ	પ	પ	પ	પ	પ	ધ	ધ	પ	ની	ધ	પ	પ
૨	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
૩	૫	૫	૫	૫	૫	૬	૬	૫	૭	૬	૫	૫
૦									૦	૦		
ચમ	કે	ન	સી	બોં	કે	તા	રે	પી	યા	રે	મો	રે
સા	સા	સા	સા	રી	સા	ની	ની	ધ	ની	ધ	પ	પ
૩	—	—	—	—	—	૨	—	—	—	—	—	—
૧	૧	૧	૧	૨	૧	૭	૭	૬	૭	૬	૫	૫
૦									૦	૦		
દે	કે	રૂ	પૈ	યા	ફુ	લા	રે	પી	યા	રે	મો	રે
ની	ની	ની	ની	સા	ની	ધ	ધ	પ	ની	ધ	પ	પ
૨	—	—	—	૩	૨	—	—	—	—	—	—	—
૬ા	૬ા	૬ા	૬ા	૧	૬ા	૬	૬	૫	૬ા	૬	૫	૫
૦									૦	૦		
ચા	ચા	ને	મુજ	કો	બ	ના	યા	ગુ	લામ			
મ	મ	મ	મ	પ	મ	ગ	ગ	રી	સા			
૨	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
૩ા	૩ા	૩ા	૩ા	૫	૩ા	૩	૩	૨	૧			
									*			

ਘੋੜੇ—੧੫.

‘ପੈસେକା ଧ୍ୟାର, ପੈସେସେ ଧ୍ୟାର, ଗାର ତାତ୍ପରିକାର.

પૈસેકી સમ્પદો ચાહુ, મોહુતાજ હો યા શાહ

‘પૈસા-પૈસા-પૈસેકી વાહ વાહ.

સા	રી પૈ સે કી	બ હાર પ	ઇ સે સે કા	રોપ્યાર
ગ	મ પ પ સા	સા પ ગ	મ પ પ સા	ધ ધ
૨	— — — ૩	— ૨ —	— — — ૩	૨ —
૩	ઝા પ પ ૧	૧ પ ૩	ઝા પ પ ૧	પ ૬
	*			*
પૈ સુ કા પ્યાર	પૈ સે સે ચાર	ગા ર તા	બેદાર	
ની સા સા ની	ધ ની ધ પ ધ ધ ની	ની સા	ની સા	
૨ ૩ — ૨	— — — — —	— — — — —	— ૩	
૭ ૧ ૧ ૭	૬ ૭ ૬ ૫ ૬ ૬ ૭	૭ ૧	૭ ૧	
	*		*	
પૈ સે કી સખ	કા આહ	મો તા જ હો	યા શા	
સા સા સા મ .	પ ધ	ની સા સા રી	સા પ	
૨ — — —	— —	— ૩ — —	— ૨	
૧ ૧ ૧ ઝા	૫ ૬	૭ ૧ ૧ ૨	૧ ૫	
	*		*	
પૈ સા	પૈ સા	પૈ સે કી વા	હ વા	
સા ની	રી સા	સા ની ની ધ	ની સા	
૩ ૨	૩ —	— ૨ — —	— ૩	
૧ ૭	૨ ૧	૧ ૭ ૭ ૬	૭ ૧	
	*		*	

નં ૨૬ (' અન્નાઉદીન' નાટકનો ગાયન)

ધૃત્રિહ—તર્જ.

કચેસા અંધેરા હએ	ધેરા, ચહાંપે દેરા	જલનદર ગુરૂકા;	આસ મનકી, ખાસ	ધનકી, દાસપનકી, હે	પુરી સભી
ભુતોકા ડેરા, બસેરા,	સનન બાલે હએ	હાંગા પતંગા;	કુખા ચંદા, હોફે મંદા,	રાડે પ્રંદા	જનોપર અભી.
કએ સા	અં ધે રા	હે ધે રા	યાં પે દે રા	જ લન દર	ગુ ર કા
મ મ	ગ પ મ	ગ પ મ	સા રી ગ મ	રી ગ મ	રી ગ ની
૨	—	—	—	—	—
ગા ગા	૩ પ ગા	૩ પ ગા	૧ ૨ ૩ ગા	૨ ૩ ગા	૨ ૩ ગા
*	*	*	૦ ૦	૨ ૩	૨ ૩
આ સ મન કી	ખા સ ધન કી	દા સ પન કી	હો પુ રી	સ ભી.	*
પ ધ ની રી	પ ધ ની રી	પ ધ ની રી	ગ મ ધ	પ મ	પ મ
૧ — ૨	૧ — ૨	૧ — ૨	—	—	—
પ ૬ ૬ા ૨	પ ૬ ૬ા ૨	પ ૬ ૬ા ૨	૩ ગા ૬	પ ગા	પ ગા
*	*	*	૦ *	*	*
કા હે રા	બ સે રા	સ ન ન	૦ * હો	હે હં	ગા
અ પ મ	ગ પ મ	ગ રી સા	ન બો ગ મ	રી ગ	મ
—	—	—	—	—	—
૩ પ ગા	૩ પ ગા	૩ ૨ ૧	૨ ૩ ગા	૨ ૩	ગા
*	*	*	*	*	*
ભુ મ ૨	તો મ	મ	મ	રી ગ ની	પ તં ગા
ગા ગા	ગા ગા	ગા ગા	ગા ગા	ગા ગા	ગા ગા
*	*	*	*	*	*

કુ બા અં દા
પ ધ ની રી
૧ — ૨
૫ ૬ ૬ા ૨ *

હો કે મં દા
પ ધ ની રી
૧ — ૨
૫ ૬ ૬ા ૨ *

અ બી
પ મ
—
૫ ૩ા

નં ૦ ૨૭ ગઝલે દાગ ('અસાઉદદીન' નાટકનો ગાયન)

“ નહિંદગીમિ કબી હો ફરકત ” — તર્જ.

સખાન બહેરે જહાંમિ અપના ફકત મીસાલે હુબાબ દે ખા

ન જોશ દે ખા નશોર દે ખા ન મૌજ દે ખી ન આબ દે ખા — સખાન

સ	આ ન	અડે રે જ	હાં મં અ	પ ના આ	ફકત	મી સા	આ લે	એ	હ આ	અ દે એ ખા
સા	સા સા	ગ ગ મ	પ ય પ ય	મ ગ મ	ધ પ મ	ગ રી		ગ	મ મ	ધ પ મ ગ
૨	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
૧	૧ ૧	૩ ૩ ૩ા	૫ ૫ ૫ ૫	૩ા ૩ ૩ા	૬ ૫ ૩ા ૩ ૨		૦ ૦	૩ ૩ા ૩ા	૬ ૫ ૩ા ૩	
ન	શ કે	ખા ન શો	૨ દે એ ખા	ન મૌ		જ દે એ ખી	૫ ન આ આ	અ દે એ ખા		
પ પ	પ ની	ની સા સા	સા સા સા રી	નો ની		ની નો ધ પ	ધ મ પ મ	ધ પ મ ગ		
૨	—	— ૩	—	૨	—	—	—	—	—	—
પ પ	૫ ૭	૭ ૧ ૧	૧ ૧ ૧ ૨	૬ા ૬ા		૬ા ૬ા ૬ ૫	૬ ૩ા ૫ ૩ા	૬ ૫ ૩ા ૩		
			૦ ૦ *			૦ ૦	૦ ૦	૦ ૦		

નં० ૨૮ મલહાર-ત્રીતાસો ('અત્રાઉદીન' નાટકનો ગાયન)

પ્યારી આરે આરે તકત હું રાહ-તરજ

પ્યારી કાહે કાહે કરત પુકાર

કોન સપન પ્યારી અંખીયન દેખા

ડરત નોંદરીઆં હાંક માર-પ્યારી કાહે

તોપર વારી, હુમ બલહારી મીલકર સારી, પ્યારી જાન

કયું પુકારી, કરકર જારી, ખાલીક ખારી, કી અમાન

દેખા ભાલી, દેવી કાલી, કીજો તુને શોરો સાર

કર બયાં, બે ગુમાં, ડર ડર કર-પ્યારી કાહે

પ્યા રી	કા હે કા હે	ક ર ત પુ	કાર
સા ની	સા રી ગ પ	ગ રી ની સા	રી
૨ ૧	૨ — — —	— — ૧ ૨	—
૧ ૭	૧ ૨ ૩ ૪	૩ ૨ ૭ ૧	૨

*

કો ન સ પ ન પ્યા રી	આં ખી ય ન	દે એ ખા
ગ ગ ગ ગ ગ રી ગ	પ પ ગ રી	ગ રી સા
૨ — — —	— — — —	— — — —
૩ ૩ ૩ ૩ ૩ ૨ ૩	૪ ૪ ૩ ૨	૩ ૨ ૧

ડ ર ત ની દ રી યાં આં	હા ક માં	આર — પ્યા રી
સા ની ની ની ની ની ધ ની	સા ની ધ	પ ગ રી
૩ ૨ — — —	૩ ૨ —	— ૨ —
૧ ૭ ૭ ૭ ૭ ૭ ૬ ૭	૧ ૭ ૬	૪ ૩ ૨

*

*

તો પર વા રી હુમ બલહારી	મીલકર સા રી	પ્યા રી જાન
ગ ગ પ પ પ પ પ પ	ધ ધ ધ પ	ની ધ પ
૨ — — —	— — — —	— — — —
૩ ૩ ૪ ૪ ૪ ૪ ૪ ૪	૬ ૬ ૬ ૪	૭ ૬ ૪

*

કયું પુ કા રી કર કર જા રી	ખા લીક ખા રી	કી અ માન
ગ ગ ગ ગ ગ ગ રી ગ	પ પ ગ રી	ગ રી સા
૨ — — —	— — — —	— — — —
૩ ૩ ૩ ૩ ૩ ૩ ૨ ૩	૪ ૪ ૩ ૨	૩ ૨ ૧

*

દે ખી ભા લી	દે વી કા લી	કા બે તુ ને	શો રો શાર
સા ની ની ની	ની ની ધ ની	સા ની ધ પ	ની ધ પ
૩ ૨ — —	— — — —	૩ ૨ — —	— — —
૧ ૭ ૭ ૭	૭ ૭ ૬ ૭	૧ ૭ ૬ ૫	૭ ૬ ૫

*

કર બ યાં	બે ગુ માં	૩ ૨ ૩ ૨	ક ૨—ખ્યા રી
પ પ ધ	ગ ગ પ	ગ રી ગ મ	ગ રી સા ના
૨ — —	— — —	— — —	— — — ૧
૫ ૫ ૬	૩ ૩ ૫	૩ ૨ ૩ ૩ા	૩ ૨ ૧ ૭

*

*

*

નં ૦ ૨૬ ભેરવી-પીસ્તો. (ગઝલે નામાલુમ.)

નામ જાનેકા ન લે યાર મેં મરજાંગી

યાર મેં મરજાંગી દીલદાર મેં મર જાંગી-નામ
તેરી મેરી દોસ્તી આલમ સારી જાનતી હુએ

ગરએ કોઈ પુછેગા તો નામુકર હો જાંગી-નામ

ના મ જા	ને કા ન લે	યા ૨ મેં મર	જા બે ગી
ગ રી ગ	સા સા રી મ	ગ રી સા ના	સા રી મ
૨ — —	— — — —	— — — ૧	૨ — —
૨ા ૨ ૨ા	૧ ૧ ૧ા ૩ા	૨ા ૧ા ૧ ૬ા	૧ ૧ા ૩ા

*

*

*

યા ૨ મેં મર	જા બે ગી દી લ	દાર મેં મર	જા બે ગી
ધ ધ પ પ પ	ધ પ મ મ મ	પ મ ગ ના	સા રી મ
૨ — — —	— — — —	— — — ૧	૨ — —
પાપા ૫ ૫ ૫	પા ૫ ૩ા ૩ા ૩ા	૫ ૩ા ૨ા ૬ા	૧ ૧ા ૩ા

*

*

તે રી મે રી	દો સ્તી	આ લમ સા રી	જાનતી હે
ગ ગ મ મ	ધ પ	મ મ પ ની	ધ પ મ
૨ — — —	— — —	— — — —	— — —
૨ા ૨ા ૩ા ૩ા	પા ૫	૩ા ૩ા ૫ ૬ા	પા ૫ ૩ા

*

*

*

*

ગર એ કો ઇ	પુછેગા મેં	ના મુકર હો	જા બે ગી
ધ ધ પ પ	ધ પ મ મ	પ મ ગ ના	સા રી મ
૨ — — —	— — — —	— — — ૧	૨ — —
પા પા ૫ ૫	પા ૫ ૩ા ૩ા	૫ ૩ા ૨ા ૬ા	૧ ૧ા ૩ા

*

*

નં ૦ ૩૦ સોહેની-પીસ્તો. (ગઝલે સાદીક)

કલસે તું બેકલ હય પાર કયા તુજે આઝાર હય—તર્જ.

કામ ન જન્નતસે હુએ ન હુર ન અનહારસે

હુસ્ને જાનાપર શીદા હું કામ હુએ દીવારસે-કામ

કા મ ન જન નત સે હે ન હુ ર ન અન હા ર સે એ
ગ ઘ ની સા રી સા ની સા ની ઘ ની સા રી સા ની ઘ ગ
૧ — — ૨ — — ૧ ૨ ૧ — — ૨ — — ૧ — —
૩ પા ૭ ૧ ૧ા ૧ ૭ ૧ ૭ પા ૭ ૧ ૧ા ૧ ૭ પા ૩

હુસ ને જા ના પર શી દા હું કા મ હે દી ઘ ધા ર એ એ
સા રી ગ મ ગ રી સા સા ની ઘ ની સા રી સા ની ઘ ગ
૨ — — — — ૧ — — ૨ — — ૧ — —
૧ ૧ા ૩ ૩ા ૩ ૧ા ૧ ૧ ૭ પા ૭ ૧ ૧ા ૧ ૭ પા ૩

નં ૦ ૩૧ છલો. ('અલાઉદ્દીન' નાટકનો ગાયન.)

હટ જન કર ચારી દેયા—તરજ

પ્યારી સુન સરથુન કલપા ન છયા—પ્યારી,

પીયા બીન કબ કલ પાય મોરા છયા—પ્યારીસુન

હોગી ઈસમે જગત હંસાઈ, સગરી નગરીમે તોરી રૂસ્વાઈ

જાઓ જાઓ, જાઓ સારી, મોહિતો સતાઓ નારી

પ્યારી માન, ખો ન જાન, હો નાદાન, ન ઈસ આન;

પરેશાની, યે હૈરાની, કી નીશાની, હુએ દીવાની—સુનસર

પ્યારી સુ ન સ ર ધુ ન ક લ પા ન છ યા
સા ની સા ની ધ ધ મ પ ધ ધ મ રી સા રી
૨ ૧ ૨ — — — — — — — — — —
૧ ૭ ૧ ૬ા ૬ ૫ ૪ ૫ ૬ ૫ ૩ા ૨ ૧ ૨

* *

પ્યારી— પી યા બી ન ક બ ક લ પા ય મો રા છ યા
સા ની ધ ધ ધ ધ ની ધ ની ની રી સા ની ધ ધ ધ
૨ ૧ ૨ — — — — — — — — — —
૧ ૭ ૫ ૫ ૫ ૫ ૭ ૬ ૭ ૭ ૨ ૧ ૭ ૬ ૫ ૫

*

પ્યારી સુ ન સ ર ધુ ન ક લ પા ન છ યા.
મ ગ મ ની ધ ધ મ પ ધ ધ મ રી સા રી
૨ — — — — — — — — — —
૩ા ૩ ૩ા ૬ા ૬ ૫ ૪ ૫ ૬ ૫ ૩ા ૨ ૧ ૨

*

*

હો ગી	ધ સ મેં	જ ગ ત હં	સા ઇ
પ પ	ની ધ ની	સા સા સા સા	સા સા
૨ —	— — —	૩ — — —	— —
૫ ૫	૭ ૬ ૭	૧ ૧ ૧ ૧	૧ ૧
સ ગ રી	ન ગ રી મેં	તો રી રૂ સ	વા ઇ
ની ની ની	ની ની ની ધ	ની રી સા ની	ધ પ
૨ — —	— — —	— ૩ — ૨	— —
૭ ૭ ૭	૭ ૭ ૭ ૬	૭ ૨ ૧ ૭	૬ ૫

*

જા ઓ જા ઓ	જા ઓ સા રી	મો હે કો સ	તા ઓ ના રી
ગ રી ગ રી	સા સા સા સા	પ મ પ રી	ગ રી સા સા
૩ — — —	— — — —	૨ — — —	— — — —
૩ ૨ ૩ ૨	૧ ૧ ૧ ૧	૫ ૩ા ૫ ૨	૩ ૨ ૧ ૧
જા ઓ જા ઓ	જા ઓ સા રી	મો હે કો સ	તા ઓ
ગ રી ગ રી	સા સા સા સા	પ મ પ રી	ગ રી
૩ — — —	— — — —	૨ — — —	— —
૩ ૨ ૩ ૨	૧ ૧ ૧ ૧	૫ ૩ા ૫ ૨	૩ ૨

૦

ધ્યા રી માન	ઓ ન જાન	હો ના દાન	ન ઇસ આન
સાસા મ	ગ ગ પ	પ પ ની	ધ ની સા
૨ — — —	— — — —	— — — —	— — ૩
૧ ૧ ૩ા	૩ ૩ ૫	૫ ૫ ૭	૬ ૭ ૧
*	*	*	*
પ રે શા ની	યે હે રા ની	કી ની શા ની	હે દી વા ની
ગ રી સા ની	રી સા ની ધ	સા ની ધ પ	પ મ ગ ગ
૩ — — ૨	૩ — ૨ —	૩ ૨ — —	— — — —
૩ ૨ ૧ ૭	૨ ૧ ૭ ૬	૧ ૭ ૬ ૫	૫ ૩ા ૩ ૩

સુ ન સ ર	ધુ ન ક લ	પા ન છ	યા—ધ્યા રી સુન
મ ની ધ પ	મ પ ધ પ	મ રી સા	રી
૨ — — —	— — — —	— — — —	— —
૩ા ૬ા ૬ ૫	૪ ૫ ૬ ૫	૩ા ૨ ૧	૨
		*	*

नज़र आ गया आलम तारे अंगना

હાંરે તોરે અંગનારે સૈયાં તોરે અંગના-નઝર

ਸੋਨੇ ਦੀ ਸੁਰਾਖ ਮੋਨੀ ਰੁਪੇਰੀ ਕੰਗਨਾ

તોરે લાખ રૂપૈયો મોરે ખાલા જોખના-નઝર

नं० ३३ सावणी.

ॐ शुं शुं शुं मुञ्ज वृक्षांत पीता सभ प्यारा—तरुण

ਸਪਨੇ 'ਚੋਂ' ਤੇਰੀ ਤਸਵੀਰ ਨਜ਼ਰ ਆਂਦੀ ਹੁੰਦੀ

પચારી મુજકો દીલાસા દેકે કહ્યાં જાતી હુએ.

स प ने	मं ते री	त श वी	र न अर	आ आ ती	ह्ये
प प प	प प प	ध प म	म ग री	म ग प	म
२ - -	- - -	- - -	- - -	- - -	-
प प प	प प प	६ प ४	४ ३ २	४ ३ प	४
					*
प्या री मु	ज को दी ला	आ सा आ हे	के क हां	न आ ती	ह्ये
री री री	ग री सा नी	ध नी सा री	री सा नी	सा नी ध	प
२ - -	- - - १	- - २ -	- - १	२ १ -	-
२ २ २	३ २ १ ७	६ ७ १ २	२ १ ७	१ ७ ६	५
	० ०	० ०			*

नं० ३४ पीलु-दीपयन्दी. (कुमरी.)

અંગન કુવા ખોદા દેરે બાલમા

મે' ભરૂં પાની તુમ દેખો તમાશા-અંગન

કાથુકી ડોરી હાથ પ્રચલ હોય

રેશમકી ડોરી મંગાદેરે બાલમા

મંગાદેરે પાણમાં-મંગાદેરે પાણમાં

મેં ભરું પાની તુમ દેખો તમાશા—અંગન

[illegible]

નં ૦ ૩૫ કેરબો. ('અલાઉદ્દીન' નાટકનો ગાયન.)

ધ્રિશ્ચ—તરજ.

આદમ જીતા બાજી ખેલા ગુનકા પાસા ડાલા

ગુલશન તેરે નસીબોંકા ગોયા ફુલા ગુલલાલા.

દીપક હુએ લાસાની, જસકા ચંદરસા ડિજોલા

લેકર છટલા, જલદીસે જા, કીમતમેં હુએ બાલા.

ભુલેના કહેના વાંપર જાના ચાલાકીસે

જા પ્રતેહ હુએ તેરી દીપક લા બેબાકીસે

ચલોરે ચહાંસે મીલકર સારે જાતે હુએં લો

ભુતોંકે દેવોંકે અશ્વરે પ્યારે જાતે હુએં.

આ દમ જી તા	બા જી ખે લા	ગુન કા પા સા	ડા આ લા
સા સા સા સા	સા ધ પ મ	પ મ ગ રી	ધ પ મ
૨ — — —	— — — —	— — — —	— — — —
૧ ૧ ૧ ૧	૧ ૬ ૫ ડા	૫ ડા ૩ ૨	૬ ૫ ડા

*

ગુલ શન તે રે	ન સી બોં કા	ગો યા પ્ર લા	ગુલ લા લા
સા સા સા સા	સા ધ પ મ	પ મ ગ રી	મ મ મ
૨ — — —	— — — —	— — — —	— — — —
૧ ૧ ૧ ૧	૧ ૬ ૫ ડા	૫ ડા ૩ ૨	ડા ડા ડા

દી પક હે લા	સા ની જસ કા	ચં દર સા ડિ	જા આ લા
સા સા સા સા	સા ધ પ મ	પ મ ગ રી	ધ પ મ
૨ — — —	— — — —	— — — —	— — — —
૧ ૧ ૧ ૧	૧ ૬ ૫ ડા	૫ ડા ૩ ૨	૬ ૫ ડા

*

લે કર છ લા	જલ દી સે જા	કી મત મેં હે	બા આ લા
સા સા સા સા	સા ધ પ મ	પ મ ગ રી	મ મ મ
૨ — — —	— — — —	— — — —	— — — —
૧ ૧ ૧ ૧	૧ ૬ ૫ ડા	૫ ડા ૩ ૨	ડા ડા ડા

ભુલેના ક હે ના	વાં પર જા ના	ચા લા કી	સે
મમની ધ ની રી	સા ની રી સા	ની ધ પ	મ
૨ — — — ૩	— ૨ ૩ —	૨ — — —	—
ડા ડા ડા ૬ ૬ ૨	૧ ૭ ૨ ૧	૬ ૬ ૫	ડા

*

*

જા કૃ તે	હજા તે રી	દી પદ લા	જે બા કી	સે
મ મ ની	ધ ની રી	સા ની રી	સા ની ની	ની
૨ — —	— — ૩	— ૨ ૩	— ૨ —	—
૩ા ૩ા ૬ા	૬ ૬ા ૨	૧ ૭ ૨	૧ ૬ા ૬ા	૬ા
*	*			
અ લો રે	ય હાં એ	મીલ કર સા રે	જા તે હેં	લો
મ મ ની	ધ ની રી	સા ની રી સા	ની ધ ધ	મ
૨ — —	— — ૩	— ૨ ૩ —	૨ — —	—
૩ા ૩ા ૬ા	૬ ૬ા ૦	૧ ૭ ૨ ૧	૬ા ૬ ૫	૩ા
*	*			
બુ તોં કે	દે વોં કે	અજ સર યા	રે જા તે	હેં
મ મ ની	ધ ની રી	સા ની રી	સા ની ની	ની
૨ — —	— — ૩	— ૨ ૩	— ૨ —	—
૩ા ૩ા ૬ા	૬ ૬ા ૨	૧ ૭ ૨	૧ ૬ા ૬ા	૬ા
*	*			

A નં ૦ ૩૬ પીલુ-ત્રીતાલો. (પદ, કબીર.)

શુભાર દમ દમકા રખો તુમ—તજ

કળ સમરોગે રામ

અળ તુમ કળ સમરોગે રામ.

ગર્ભ કુલીમે જય તપ કીના

નીકલ હુવા બેઈમાન—અળ તુમ

કળ સ મ રો	જે રા	મ અ ય તુ મ	કળ સ મ રો	આ જે આ રામ
ની ની ની સા	મ ગ	રી રી ગ મ ધ	મ મ મ ગ	રી ગ રી સા
૧ — — ૨	— — —	— — —	— — —	— — —
૭ ૭ ૭ ૧	૩ા ૨ા	૨ ૨ ૨ા ૩ા ૫	૩ા ૩ા ૩ા ૨ા	૨ ૨ા ૨ ૧
*	*	*	*	*
ગ ભી કુ લી	મેં	જ પ ત પ કી	ઇ નો	
મ ગ મ ધ	ધ	નો ધ નો સા ની	ધ ધ	
૨ — — —	—	— — — ૩ ૨	— — —	
૩ા ૩ા ૫	૫	૬ા ૬ ૬ા ૧ ૬ા	૫ા ૫	
*	*			
ની કલ હુવા	બેઈમા	ન અ ય તુ મ	કળ સ મ રો	આ જે આ રામ
પ પ પ ધ	પ મ મ	રી રી ગ મ ધ	મ મ મ ગ	રી ગ રી સા
૨ — — —	— — —	— — — —	— — — —	— — — —
૫ ૫ ૫ ૫ા	૫ ૩ા ૩ા	૨ ૨ ૨ા ૩ા ૫	૩ા ૩ા ૩ા ૨ા	૨ ૨ા ૨ ૧
૦ ૦	*	૦	*	*

A વધારો (આટિ બીજ)

નં० ૩૭ કેરમો (‘પુદાદાદ’ નાટકનો ગાયન.)

રંગભરી કાએમીલેરે સજના શામળલી

નોસ દીન રએના-રહે મન ચએના

માલીક એ ગુલશનમે રખના ફુલ કલી.

રંગભરી	કાએમીલેરે	સજના	શામળલી
પ પ ધ ની	ધ પ મ મ ગ	રી ગ મ પ	મ ગ રી સા
૨ — — —	— — — —	— — — —	— — — —
પ ૪ ૬ ૬ા	૬ પ ૮ ૭ા ૨ા	૨ ૨ા ૭ા પ	૭ા ૨ા ૨ ૧
	૦ ૦ ૦	*	૬
ની સ દીન	એ ના	એ મ ન	એ ના
ની ની ની	સા સા	રી મ ગ	રી સા
૨ — — —	૨ — — —	— — — —	— — — —
૬ા ૬ા ૬ા	૧ ૨	૨ ૭ા ૨ા	૨ ૧
	* *		* *
માલી ક એ	ગુલશનમે	મે રખના	ફુલ ક લી
પ પ ધ ની	ધ પ મ મ ગ	રી ગ મ પ	મ ગ રી સા
૨ — — —	— — — —	— — — —	— — — —
પ ૪ ૬ ૬ા	૬ પ ૭ા ૭ા ૨ા	૨ ૨ા ૭ા પ	૭ા ૨ા ૨ ૧
*	૦ ૦ ૦	*	*

નં० ૩૮ પદ—ગીતી. કરકર-તરજ

ધીર ચાર ધર, ધર કરે સખર

પરવરપર, કરે તું નર—ધર કરે સખર.

ધીર ચાર	ધર	ધર કરે સ	ખર
મ મ પ ધ	ની ધ	મ પ મ ગ	મ મ
૨ — — —	— — — —	— — — —	— — — —
૭ા ૭ા પ ૬	૬ા ૬	૭ા પ ૭ા ૭	૭ા ૭ા
	૦ *		૦ *
પરવર	પર	કરે તું ન	ખર
મ ધ ની સા	ની ધ	ધ ધ પ ધ	ની ધ
૨ — — ૩	૨ — — —	— — — —	— — — —
૭ા ૬ ૬ા ૧	૬ા ૬	૬ ૬ પ ૬	૬ા ૬
	* *		* *
			૭ા પ ૭ા ૭
			૭ા ૭ા
			* *

[illegible]

[illegible]

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

The first of these is the fact that the
 Government has not been able to
 obtain the necessary funds to
 carry out its program. This
 is due to the fact that the
 Government has not been able
 to raise the necessary funds
 to carry out its program.

३. ११. १९५३
 ३. ११. १९५३

1. The first step is to identify the problem or question that needs to be answered. This involves understanding the context and the specific requirements of the task.

[illegible]

— 22 —

संज्ञा: १००, १००, १००

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

_____

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

CHICAGO, ILL.

1960

[illegible]

Journal of Management Studies, 20(6), 791-806.

1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 2679, 2680, 26

100-443887-100

100-443617-100

100-443887-100

[illegible]

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

100-443887-100

March 24, 1964

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

1999

સાચા મનથી જ તમે મેહિતાશને મળી શકો છો

CONFIDENTIAL

ALL INFORMATION CONTAINED HEREIN IS UNCLASSIFIED

SECRET

Journal of Management Studies, 19(1), 67-80.

[illegible]

Journal of Management Studies, 20(6), 791-806.

1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 26

1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 2679, 26

[illegible][illegible]

the 1990s, the number of people in the United States who are 65 years of age or older is projected to increase from 20 million to 35 million, and the number of people 75 years of age or older is projected to increase from 10 million to 15 million (U.S. Census Bureau, 1997). The number of people 85 years of age or older is projected to increase from 2 million to 4 million (U.S. Census Bureau, 1997). The number of people 90 years of age or older is projected to increase from 500,000 to 1 million (U.S. Census Bureau, 1997). The number of people 95 years of age or older is projected to increase from 100,000 to 200,000 (U.S. Census Bureau, 1997). The number of people 100 years of age or older is projected to increase from 10,000 to 20,000 (U.S. Census Bureau, 1997).

[illegible]

...and the fact that the *Journal* is a journal of the American Psychological Association, the largest and most influential organization in the field of psychology, adds to the journal's prestige and makes it a must-read for all psychologists.

Journal of Management Studies, 19(6), 701-718.

1970

[illegible]

_____

10-10-68

[illegible]

100-443887-100

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

CONFIDENTIAL

100-443887-100

1940

[illegible]

1. The first step in the process is to identify the problem or issue that needs to be addressed. This involves gathering information and understanding the context of the problem.

1. The first of these is the fact that the
2. second of these is the fact that the
3. third of these is the fact that the
4. fourth of these is the fact that the
5. fifth of these is the fact that the

1. The first step in the process is to identify the problem or issue that needs to be addressed. This involves gathering information and understanding the context of the problem.

1. सर्वोच्च न्यायालय का कार्यक्षेत्र पूरा देश होता है।
2. उच्च न्यायालय का कार्यक्षेत्र राज्य होता है।
3. निम्न न्यायालय का कार्यक्षेत्र तहसील होता है।

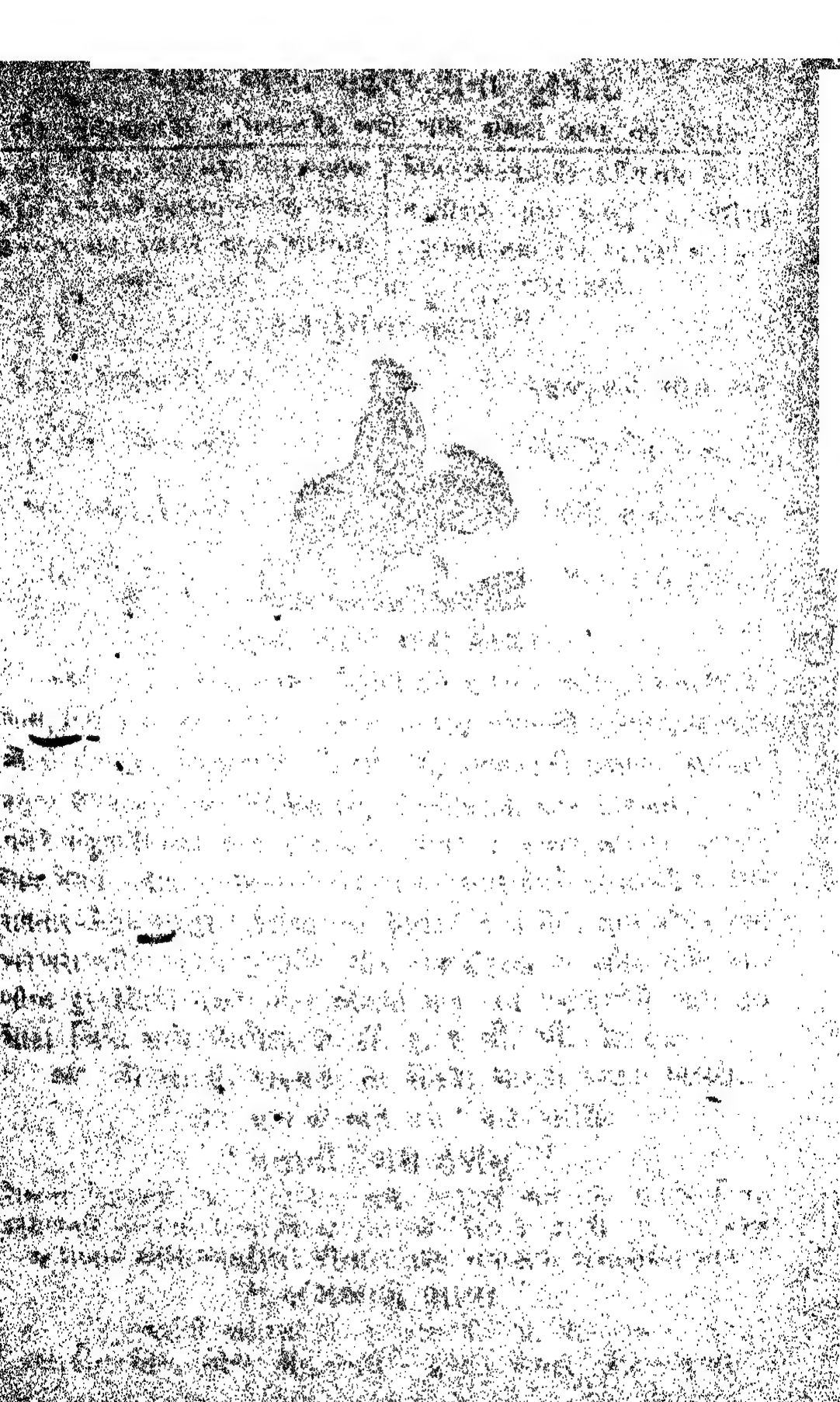
१. तमिः वनेषु तस्यैव गच्छन्तः तेषां तमिः वनेषु तस्यैव गच्छन्तः तेषां
 तमिः वनेषु तस्यैव गच्छन्तः तेषां तमिः वनेषु तस्यैव गच्छन्तः तेषां
 तमिः वनेषु तस्यैव गच्छन्तः तेषां तमिः वनेषु तस्यैव गच्छन्तः तेषां

... ..
... ..

1. The first of these is the fact that the
2. second of these is the fact that the
3. third of these is the fact that the
4. fourth of these is the fact that the
5. fifth of these is the fact that the

[illegible]

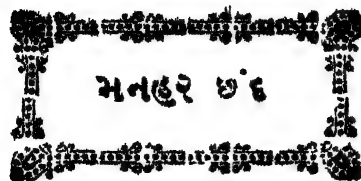

એમ. એચ. મેહરઅલીના પુસ્તકોના અભિપ્રાય.

મનહર છંદ

એમ. એચ. મેહરઅલી, ખરેખરી પ્રેમ વક્ત્રી
અરેબિયન નાઈટ્સ, ખુબી રસાલ છે.
ત્રણવાર વાંચી તોય, વાંચવાનું મન થાય,
આનંદની રેલછંત, વેગમાં વિશાલ છે,
ભપલુની છટા, ઘટા પ્રેમરસ પટ અને,
ચિત્રાકૃતી વાહા, તેની લાગણી અપાર છે.
વક્ત્રબલ પિતામ્બર, પુરોહિત પેખી વદે,
વખાણું શું કથી કથી, અતિ સુખકાર છે.

સત્યવક્તા-ખોળ કામમાં પુસ્તક કરવાનું પહેલવહેલું માન મી૦
એમ. એચ. મેહરઅલીને ધંત છે.

ભંડારા-શેઠ દાગશા મંગેજી ધંગાજી ભગ્યવાળા, નાગપુર કામડી
ભંડારા ગાદીઆ ધંગગડ રાતનદગાય વગેરે ગામોમાં અનાજ તથા મહુડા
ખજરના વેપારીઆ એમ છે કે, વેપારની કુચીની નકલ ટ. હમોએ મંગા-
વેલી પુઠી છે અને તે વેપાર ધધાને આગી ઉપયોગી છે, જેથી હમારી
ખજારગામની ખીજ દુકાનોપર એ આપડીઆ મોકલવાની જરૂર પડશે, જેના
આરડર થોડા દહાડામાં મોકલશું.

ખરમાં-શેઠ અલીભાઈ હકીમભાઈ-કલચુગના કૌતકમાં જેવી
અમોને હરતી આવે છે તેની હરતી અમોને કોઈ પણ પુસ્તકમાં આવી હતી
નહી-તમારી અરેબીયન નાઈટ્સમાં અમાને જેવી દીક્ષાપુશ મળ પડી
છે તેવી મળ કોઈ પણ પુસ્તકમાં પડી હતી નહી તમારી વેપારની કુચીના
પુસ્તકમાં અમોને પુરતો લાભ મળ્યો અને જે ઠોઠ હોય તે પણ જલદીથી
લાભ મેલવી શકે છે-રમુજ કહેવતમાં અમોને ખલુજ મળ પડી છે.

દેમી-અમદુલાભાઈ અમદુલહુસેન બંગડીવાલા-વેપારની કુચી
ધાગીજ ઉપયોગી થઈ પડી છે કામ પડતું સાધન તુરત મલી આવે છે.

સમવતસર-શેઠ હાસમ દાઉદ-વેપારની કુચી ખલુજ સારી છે.

મુજકરપોર-શેઠ અરદેસર હોરમજી-મદેનજર મુજબ ર. ૧૧ વાલી
વેપારની કુચી તુરત મોકલશેજી. તે અત્રેના એક વેપારી ગ્રહરથને ભેટ
આપવી છે.

ઉમડી-ઓધવજી ડાયાભાઈ કારકુન-વેપારની કુચીનું હેંડબીક
વાંચી તમામ હકીકત બાણી માટે તે પુસ્તક તુરત મોકલશેજી.

સરકારના રેલુઆર, —ઈ. સ. ૧૮૬૭ ના વરસમાં મુંબઈ ઇલા-
કામાં પ્રગટ થયેલા પુસ્તકોના પોતાના રીપોર્ટમાં ખાસ ધ્યાન આપવા એમ
પરચુરાયુ-અનેક પ્રકારના સંઘર્ષ પુસ્તકોમાં એમ. એચ. મેહેરઅલીના
કલજીગના કૌતકને કવેજ પકડી હસાવનારા રસીકમર્મિક દુચકાઓ તરીકે
સમૃદ્ધી પહેલા નમ્બરે જણાવે છે.

સત્યવક્તા-કલજીગના કૌતકમાં હસવા લાયકના ઘણા વિષયો અને
પ્રસંગોપાત વિવિધ ચિત્રો આપ્યા છે. એ દરેક વિષયોમાંથી ગમત અને
જ્ઞાન મળે છે.

રંગુન, —મી. આદમ ગની—કલજીગના કૌતક ત્રીસ ચિત્રોનું ઘણું
તારીફ લાયક છે.

ચટગામ—શેઠ રવીમ મેરાલી—કલજીગના કૌતકનો ખીલ્લો લાગ
મોકલશે.

ડા. એદલજી કાવસજી એલ. એમ. અને એસ.—તમારી
યુનાની ટેબલ હુકીમનો ભા. ૧ મેં સપૂર્ણ વાંચ્યો છે તે ખરેખર ઉપયોગી
છે દરેક ડાક્ટરો તેમાં સાધારણ માણસોને તે દર વખતે ઉપયોગી થઈ પડે
એવું મારું મત છે એમાં દરેક ચીજોની ખાસીયત તથા ગુણો આપેલા
છે તે ખરેખર છે.

અખખારે સોદાગર પત્ર—પોતાની દેહને કદાચ ચીજ મારફત આવશે
તથા કદાચ ચીજ નુકસાન કરશે તેવું હું જ્ઞાન યુનાની ટેબલ હુકીમ
આપે છે.

મુંબઈ સમાચાર પત્ર—દરેક પ્રકારની ખોરાકોની વસ્તુઓના ગુણુ દોશ
શું શું છે તે યુનાની ટેબલ હુકીમમાં હુંકમાં ઘણું ખુદી રીતે દર્શાવ્યું છે.

હુકીમ જ. ખ. ઇચ્છાપોરીઆ—દરેક પુરુષ તથા સ્ત્રી યુનાની
ટેબલ હુકીમ વાંચી મનન કરવા જેવું છે.

હુકીમ અખદુલ રહેમાનખાન મધરાસી—હુકીમના સત્તાવાર
અથવા પરથી યુનાની ટેબલ હુકીમની રચના કાઢેલી છે.

સારસા—હુકીમ નાથાભાઈ અખદુલા—યુનાની ટેબલ હુકીમ
દરેક માણસોને ઉપયોગી છે.

સુરત—અખદુલાભાઈ રસુલજી—તમારી યુનાની ટેબલ હુકીમથી હું
સંતોષ પામ્યો છું અને તે લોકોને ઘણી ફાયદાકારક છે.

પલસાણા—દેશાઈ ગણુપતરામ રઘનાથજી—યુનાની ટેબલ હુકીમની
ખાસ જરૂર છે.

ધોરાજી—શેઠ નુરમહમદ તારમામદ—તમારી વખજાએલી યુનાની
ટેબલ હુકીમ સુરત મોકલશે, તમારી અરેખિયન નાર્થટસ વાંચવાથી
હું ઘણો રાજી થયો છું.

સત્યવ્રતા—મીં. એમ. એચ. મેહેરઅલીની અરેખિયન નાઈટસમાં પ્રસંગને અનુસરતાં ચિત્રો આપી વાર્તાને સંગ્રહ પાછળ કર્તા એ દીકરો અરચ કર્યા છે. હિંદની સુલતાના શાહુનદી અને શ્રીટના વીગેરના ચિત્રો ખુબીદાર છે. લાખાની છટા શુદ્ધ લાગે છે.

અખબારે ઇસલામ—સર્વે અરેખિયન નાઈટસમાંથી મીં. એમ. એચ. મેહેરઅલીવાળું ચિત્રો સાથેનું આ પુસ્તક વધારે લોકપ્રીય થઈ પડવાતી અમો વડી રાખ્યે છીએ. એમાં આપેલાં ૪૪ ચિત્રો તેની અસલી ઢગળી ઉપર બનાવવાની તથા એરેખીક નામોને તેના અસલનાજ આકારમાં રજુ કરવા સામે વાર્તાના તરજુમાને ઘણીજ રસ-કસવાલી બનાવવા પાછળ તેના કર્તાએ કાળજી સાથે મોટો ખર્ચ કરીધો છે. વાર્તાઓથી ભરચક પુસ્તક આવી માત્ર રૂ. ૧૫ ની સસ્તી કીમતે પુસ્તક પાડવામાં મીં. એમ. એચ. મેહેરઅલીએ પોતાની ખરી લીમ્મત ભરેલી સેવા બજાવેલી અમો ગણ્યે છીએ.

મુંબાસા—શેઠ અદારખીઆ કલ્યાણ—તમારી અરેખિયન નાઈટસથી ઘણા ખુશ થયા છીએ.

રૂપાલ—પ્રદેસદાસ વેંગનાથ દવે—મું. અરેખિયન નાઈટસ મંગાવી તેથી મને પુસ્તક સંતોષ મળ્યો છે.

પોરબંદર—શેઠ અબદુલા હાજી તૈયબ—અરેખિયન નાઈટસ મોકલી તેવી ખીજ મોકલાવજો.

નાતાલ—શેઠ કરીમ અબદુલા—આપસાહેબની ચોપડીઓ તથા કીસ્સાઓ વાંચીને ઘણા ખુશ થયા છીએ.

મુંબાસા—શેઠ સાલેમામદ હાજીઅબુઅકર—તમારી ચોપડીઓની બહુજ વખાણ થાય છે કે મેહેરઅલીની ચોપડીઓ ઘણીજ સારી છે.

લામુ—એમ. એલ. હાસાની—તમારે એકોડીયન ચાવી—ખુદ મોકલી તેવી સહેલી ગાઈડ થોડીજ હશે.

રાનસવાલ—શેઠ અબદુલ કરીમ ઉમર—તમારી બતાવેલી એકોરડીયન ચાવી—ખુદથી મને સારી સમજ ઉતરી છે અને તેથી હું શીખેલ છું.

અમદાવાદ—દેશાઈ મોતીલાલ વલ્લભદાસ—આપની વાળંત્રની ચોપડીથી વગર ઉસ્તાદે વાળંત્ર શીખી શકાય છે.

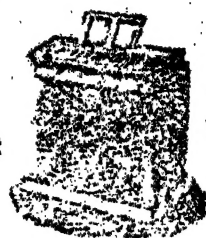
પુરાનપુર—ધનસામદાસ નરોત્તમદાસ—તમારી વાળંત્રની ચોપડીઓથી હું ઘણેજ ખુશ થયો છું.

પાલણપુર—શા. કાલીદાસ સાલાગચંદ—આપની વેપારની કુંચી નામની ચોપડી વેપારીઓને ખાસ કેલવળી લેવા લાયક ઉપયોગી પુસ્તક છે. તેમાં દરેક વેપારની સમજણ છે.

 એ ઉપરાંત સાંખ્યાબંધ સરકારીકલે મળેલી છે.

એમ. એચ. મેહેરઅલીના સત્તાવાર શાહનું પુસ્તકો.

સામટા સટ

સરના પડશે.

હારમોનિયમ ચાવી-બુક.

ભાગ ૧ થી ૫ દરેકના ૧૦ આના.

(ભાગ ૧-૩ ના રૂ ૧૧૧. ભાગ ૧-૪ ના રૂ ૨. ભાગ ૧-૫ ના રૂ ૩.)

ફિડલ ચાવી-બુક.

ભાગ ૧ થી ૩ દરેકના ૫ આના.

(ભાગ ૧ થી ૩ સામટા સટનો રૂ ૦૧૧.)

કનસરટીના ચાવી-બુક.

ભાગ ૧ થી ૬ દરેકના ૫ આના.

(ભાગ ૧ થી ૬ પાકા પુઠાથી સાથે બાંધેલાનો રૂ. ૧૧.)

કનસરટીના ચાવી.

ભાગ ૧ જેમાં સર્વે ગાયનમાં બેડ હાથની ચાવીનો નોટ છે. કિં. ૪ આના.

એકૉરડિયન ચાવી

ભાગ ૧ થી ૬ દરેકના ૫ આના.

(ભાગ ૧ થી ૬ સામટા સટનો રૂ ૧૧.)

મલવાનું }
હેમણું }

એમ. એચ. મેહેરઅલી બુક-ડીપો.

કુંગરી બજાર-બીમપુરા પાસે-મુંબઈ.

તથા પ્રખ્યાત બુક્સેલરો પાસે મલશે.

